

UAB ARATC
G-24-3421
2024-02-29

Druskininkų savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų planas

Strateginio pasekmių aplinkai vertinimo (SPAV) ataskaita

Skirta: Druskininkų savivaldybės administracija

Vilnius, 2024

Turinys

Turinys	2
Pagrindinės santrumpos ir sąvokos	3
Lentelių sąrašas	4
Paveikslų sąrašas	4
Įvadas	5
1. Pagrindiniai Plano tikslai ir uždaviniai	6
1.1. Druskininkų savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų plano priemonės	8
2. Su Planu susiję tarptautiniu, Europos Bendrijos arba nacionaliniu lygmeniu nustatyti aplinkos apsaugos tikslai, aplinkosaugos problemos	13
3. Plano ryšys su kitais planais ir programomis	17
3.1. Valstybinės komunalinių atliekų tvarkymo užduotys iki 2027 m.	17
3.2. Alytaus regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų planas	18
4. Teritorijų, kurios gali būti reikšmingai paveiktos, trumpas aprašymas	20
4.1. Esama atliekų tvarkymo sistema ir infrastruktūra savivaldybėje	20
4.2. Planuojama atliekų tvarkymo infrastruktūra ir jos vietos	22
4.3. Saugomos ir „Natura 2000“ teritorijos	22
4.4. Vandenviečių apsaugos zonos	24
5. Galimos reikšmingos Plano pasekmės aplinkai	25
5.1. Vertinimo metodika ir principai	25
5.2. Galimos reikšmingos Plano pasekmės aplinkai	27
6. Priemonės Plano įgyvendinimo reikšmingoms neigiamoms pasekmėms aplinkai išvengti, sumažinti ar kompensuoti	41
7. Svarstytinos alternatyvos	42
8. Vertinimo metu iškilusių problemų aprašymas	43
9. Siūlomos stebėsenos priemonės ir rodikliai	44
10. Viešinimas	45
11. Santrauka	46
Literatūros sąrašas	49
1 priedas. SPAV subjektų išvadų dėl SPAV AD vertinimo pažyma	50

Pagrindinės santrumpos ir sąvokos

AAA	Aplinkos apsaugos agentūra
Alytaus regionas	Komunalinių atliekų tvarkymo regionas, susidarantis iš Alytaus miesto savivaldybės, Alytaus rajono savivaldybės, Druskininkų savivaldybės, Prienų rajono savivaldybės ir Varėnos rajono savivaldybės.
Antrinės žaliavos	Tiesiogiai perdirbti tinkamos atliekos ir perdirbti tinkamos iš atliekų gautos medžiagos (popierius ir kartonas, stiklas, plastikas, metalas, įskaitant pakuočių atliekas), remiantis Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymu
ARATC	Alytaus regiono atliekų tvarkymo centras
BAST	Buveinių apsaugai svarbios teritorijos
BSA	Biologiškai skaidžios atliekos
DGASA	Didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelės
EEJ	Elektros ir elektroninės įrangos atliekos
KA	Komunalinės atliekos
Konsultantas	Smart Continent LT, UAB
MA	Mechaninis apdorojimas
MBA	Mechaninis biologinis apdorojimas
MKA	Mišrios komunalinės atliekos
NTO	Nekilnojamo turto objektas
PAST	Paukščių apsaugai svarbios teritorijos
Planas	Druskininkų savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021-2027 metų planas
Regiono planas	Alytaus regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021-2027 metų planas
SAZ	Sanitarinė apsaugos zona
SDG atliekų aikštelė	Statybinių ir didžiųjų gabaritų atliekų aikštelės
SPAV	Strateginis pasekmių aplinkai vertinimas
SSGG	Stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių analizė
ŠESD	Šiltnamio efektą sukeliančios dujos
Valstybinis planas	Valstybinis atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021-2027 metų planas
VERT	Valstybinė energetikos reguliavimo taryba
Vietinė rinkliava	Savivaldybės tarybos sprendimu nustatytas privalomasis mokestis, kurį turi mokėti visi komunalinių atliekų turėtojai, besinaudojantys savivaldybės organizuojama komunalinių atliekų tvarkymo sistema
ŽAKA	Žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelės
ŽATC	Žiedinis atliekų tvarkymo centras

Lentelių sąrašas

1 lentelė. Plano tikslai ir uždaviniai	6
2 lentelė. Plano įgyvendinimo 2021–2027 m. priemonės	8
3 lentelė. ES atliekų prevencijos ir tvarkymo užduotys	13
4 lentelė. Su Plano rengimu susiję strateginiai dokumentai, jų pagrindiniai tikslai ir uždaviniai	14
5 lentelė. Alytaus regiono SSGG analizės ištrauka.	16
6 lentelė. Savivaldybėms aktualios Valstybinio plano užduotys	17
7 lentelė. Regiono plano įgyvendinimo siektinos reikšmės	19
8 lentelė. Konkrečių tikslų, uždavinių ir priemonių strateginis pasekmių aplinkai vertinimas pagal poveikio atskiriems aplinkos komponentams reikšmingumą	30
9 lentelė. Plano įgyvendinimo vertinimo rodikliai	44

Paveikslų sąrašas

1 paveikslas. Druskininkų sav. komunalinių atliekų tvarkymo organizavimo schema	21
2 paveikslas. Saugomos teritorijos Alytaus apskrityje	22
3 paveikslas. „Natura 2000“ BAST ir PAST teritorijos Alytaus apskrityje	23
4 paveikslas. Saugomos teritorijos Druskininkų m.	24
5 paveikslas. Vandenvietės ir AZ ties Druskininkų m. kompostavimo aikštele	24
6 paveikslas. Atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetai	27

Įvadas

PLANAS – rengiamas Druskininkų savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų planas (toliau – Planas) atnaujinama patvirtintą Druskininkų savivaldybės atliekų tvarkymo 2014–2020 m. planą numatant naujas priemones, užtikrinančias Valstybino atliekų prevencijos ir tvarkymo plano nustatytų užduočių įgyvendinimą ir efektyvią paslaugų plėtrą.

PLANO ORGANIZATORIUS – UAB „Alytaus regiono atliekų tvarkymo centras“.

PLANO RENGIMO INICIATORIUS – Druskininkų savivaldybės administracija.

PLANO TERITORIJA – Druskininkų savivaldybės teritorija.

Planas nustato su atliekų tvarkymu susijusios ūkinės veiklos, įrašytos į Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo 1 ar 2 priedus, vystymo pagrindus ir rengiamas Druskininkų savivaldybės teritorijai, vadovaujantis Europos Sąjungos ir nacionaliniais teisės aktais jam turi būti atliekamas strateginis pasekmių aplinkai vertinimas (toliau – SPAV). Vadovaujantis Vyriausybės 2004 m. rugpjūčio 18 d. nutarimu Nr. 967 „Dėl Planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ patvirtintu Planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos aprašo (toliau - SPAV aprašas), 6.1 papunkčiu Planui atliekamos SPAV procedūros:

- „6.1. rengiamas planas ar programa, skirti pramonės, energetikos, transporto, telekomunikacijų, turizmo, žemės ūkio, miškų ūkio, žuvininkystės, vandens ūkio plėtrai, atliekų tvarkymui“...“ kuris nustato ūkinės veiklos, įrašytos į LR planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo 1 ar 2 priedus, vystymo pagrindus ir kuris rengiamas didesniai nei 10 kv. kilometrų plotui“.

SPAV aprašu reglamentuojamos SPAV procedūros atitinka 2001 m. birželio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2001/42/EB dėl tam tikrų planų ir programų pasekmių aplinkai vertinimo nuostatas.

PLANO SPAV TIKSLAS – nustatyti, apibūdinti ir įvertinti galimas reikšmingas plano įgyvendinimo pasekmes aplinkai; užtikrinti, kad bus konsultuojamasi su subjektais ir visuomene; užtikrinti, kad Plano organizatorius turės išsamią ir patikimą informaciją apie galimas reikšmingas plano pasekmes aplinkai ir atsižvelgs į ją. SPAV ataskaita rengiama vadovaujantis SPAV aprašu ir SPAV atrankos dokumentu bei gautomis SPAV subjekty išvadomis (pateikta 1 priede).

PLANO SPAV SUBJEKTAI:

- Aplinkos apsaugos agentūra;
- Nacionalinio visuomenės sveikatos centro Alytaus departamentas;
- Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba;
- Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos Alytaus teritorinis skyrius;
- Druskininkų savivaldybės administracija, besiribojančių savivaldybių administracijos;

Visuomenė dalyvauja SPAV procese vadovaujantis Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2004 m. rugpjūčio 27 d. įsakymu Nr. D1-455 „Dėl Visuomenės dalyvavimo planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo procedūrose ir vertinimo subjektų, ES valstybių narių ir kitų užsienio valstybių informavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ patvirtintu Visuomenės dalyvavimo planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo procedūrose ir vertinimo subjektų, ES valstybių narių ir kitų užsienio valstybių informavimo tvarkos aprašu.

PLANO SPAV ATASKAITOS RENGĖJAS IR KONTAKTINIAI DUOMENYS:

- Smart Continent LT, UAB, Šeimyniškių g. 19, Vilnius, +370 5 2196679, lt@smartcontinent.com

1. Pagrindiniai Plano tikslai ir uždaviniai

Ilgalaikė atliekų tvarkymo vizija apima tvarios žiedinės ekonomikos kūrimą, kai susidarančios atliekos naudojamos pakartotinai, perdirbamos arba panaudojamos iki didžiausios įmanomos vertės. Siekiant įgyvendinti šią viziją, atliekų tvarkymo strategija turi būti integruota į visus visuomenę liečiančius aspektus, įskaitant produktų gamybą, vartojimą ir atliekų tvarkymą. Produktų gamybos srityje būtina orientuotis į tvarių medžiagų naudojimo skatinimą, atliekų susidarymo mažinimą geriau projektuojant gaminius bei atliekų prevencijos programų įgyvendinimą. Atliekų tvarkymo srityje didžiausias dėmesys turi būti skiriamas siekiant maksimaliai padidinti pakartotinio naudojimo ir perdirbimo apimtį, kad atliekos nebūtų šalinamos ar naudojamos deginimo įrenginiuose. Atitinkamų rezultatų galima pasiekti tobulinant ir plečiant rūšiuojamojo surinkimo sistemas, investuojant į apdorojimo, paruošimo perdirbti, perdirbimo infrastruktūrą ir kuriant naujas technologijas. Atliekoms paversti energija technologijas galima panaudoti energijai iš atliekų išgauti, tuo pačiu sumažinant šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimą. Tačiau šios technologijos turėtų būti laikomos paskutine išeitimi po atliekų mažinimo, pakartotinio panaudojimo ir perdirbimo. Apibendrinant galima teigti, kad ilgalaikė atliekų tvarkymo vizija – sukurti uždaro ciklo sistemą, kurioje atliekos būtų tvarkomos kaip išteklių, o atliekų susidarymas būtų kuo mažesnis, siekiant tausoti aplinką ir skatinti tvarią plėtrą.

DRUSKININKŲ SAVIVALDYBĖS PAGRINDINIS ATLIEKŲ PREVENCIJOS IR TVARKYMO TIKSLAS – užtikrinti, kad viešoji komunalinių atliekų tvarkymo paslauga būtų visuotinė, prieinama ir atitiktų ilgalaikę atliekų tvarkymo viziją.

Vadovaujantis atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetais bei siekiant įgyvendinti komunalinių atliekų tvarkymo užduotis, nustatomi Druskininkų savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo tikslai iki 2027 m.:

1. Skatinti tvarią komunalinių atliekų susidarymo prevenciją;
2. Plėsti komunalinių atliekų tvarkymą susidarymo vietoje bei rūšiuojamąjį surinkimą;
3. Padidinti pakartotinai naudoti paruošiamų, perdirbamų komunalinių atliekų kiekį ir mažinti šalinimą.

1 lentelė. Plano tikslai ir uždaviniai

Nr.	Uždaviniai	Rodiklis	Reikšmė	Vertinanti organizacija	Vertinimo pagrindas	Vertinimo terminas
1 tikslas. Skatinti tvarią komunalinių atliekų susidarymo prevenciją						
1.1	Iki 2027 m. sumažinti maisto ir virtuvės atliekų susidarymą	Vienam gyventojui susidarantis maisto-virtuvės atliekų kiekis 2027 m.	≤ 108 kg / gyv.	ARATC	ARATC kaupiami duomenys	2028 m.
1.2	Iki 2027 m. sumažinti žaliųjų atliekų susidarymą	Vienam gyventojui susidarantis žaliųjų atliekų kiekis 2027 m.	≤ 94 kg / gyv.	ARATC	ARATC kaupiami duomenys	2028 m.
1.3	Užtikrinti, kad Druskininkų sav. vienam gyventojui susidaranti PA ir AŽ kiekis augtų lėčiau nei vidutiniškai Lietuvoje	Lietuvoje ir Druskininkų sav. vienam gyventojui susidaranti PA ir AŽ kiekio pokytis lyginant su praėjusiais metais 2023–2027 m.	(A) < (L) ¹	ARATC	ARATC, AAA, valstybės duomenų agentūra kaupiami duomenys	Kiekvienais metais iki 2028 m.
1.4	Užtikrinti, kad Druskininkų sav. vienam gyventojui susidaranti tekstilės atliekų kiekis neviršytų 2021 m. ES vidurkio	Vienam gyventojui susidarantis tekstilės atliekų kiekis 2027 m.	≤ 34 kg / gyv.	ARATC	ARATC kaupiami duomenys	2028 m.
1.5	Užtikrinti, kad Druskininkų sav. vienam gyventojui susidaranti priemonių atliekų (pvz.	Vienam gyventojui susidarantis higienos priemonių atliekų (pvz.	< 30 kg / gyv.	ARATC	ARATC kaupiami duomenys	2028 m.

¹ Rodiklio reikšmė nustatoma ir palyginama kiekvienais metais. Rodiklio santrumpas: L – PA ir AŽ kiekio susidarančio vienam gyv. pokytis (proc.) Lietuvoje, A – PA ir AŽ kiekio susidarančio vienam gyv. pokytis (proc.) Druskininkų sav.

Nr.	Uždaviniai	Rodiklis	Reikšmė	Vertinanti organizacija	Vertinimo pagrindas	Vertinimo terminas
	higienos priemonių atliekų (pvz. sauskelnių) kiekis būtų mažesnis nei 2021 m.	sauskelnių atliekų kiekis 2027 m.				
1.6	Užtikrinti, kad komunalinių atliekų susidarymas 2023–2027 m. laikotarpiu augtų lėčiau nei 2014–2021 m.	Vidutinis KA susidarymas 2022–2027 m.	< 1,7% / metus	ARATC	ARATC kaupiami duomenys	2028 m.
1.7	Užtikrinti, kad Druskininkų sav. iki 2027 m. bešeimininkų atliekų kiekis ir šiukšlinimo atvejų skaičius būtų mažesnis nei vidutiniškai 2020–2022 m.	Bešeimininkų atliekų kiekis 2027 m. 50 % mažesnis nei vidutiniškai 2020–2022 m.	< 50 % (2020–2022 m.) kiekio, t..	Druskininkų sav.	Druskininkų sav. kaupiami duomenys	2028 m.
2 tikslas. Plėsti komunalinių atliekų tvarkymą susidarymo vietoje bei rūšiuojamąjį surinkimą						
2.1	Iki 2027 m. padidinti namų ūkiuose sukompostuotų bei rūšiuojamuoju būdu surinktų maisto-virtuvės, žaliųjų atliekų ir susidarančių maisto-virtuvės, žaliųjų atliekų kiekio santykis 2027 m.	Rūšiuojamuoju būdu surinktų maisto-virtuvės atliekų, žaliųjų atliekų ir susidarančių maisto-virtuvės, žaliųjų atliekų kiekio santykis 2027 m.	≥ 75 %	ARATC	ARATC kaupiami duomenys	2028 m.
2.2	Iki 2027 m. padidinti rūšiuojamuoju būdu surinktų PA ir AŽ dalį lyginant su susidarymu	Rūšiuojamuoju būdu surinktų PA ir AŽ ir susidarančių PA ir AŽ kiekio santykis 2027 m.	≥ 80 %	ARATC	ARATC kaupiami duomenys	2028 m.
2.3	Padidinti rūšiuojamuoju būdu surinktų kitų atliekų dalį lyginant su susidarymu	Rūšiuojamuoju būdu surinktų kitų atliekų ir susidarančių kitų atliekų kiekio santykis 2027 m.	≥ 80 %	ARATC	ARATC kaupiami duomenys	2028 m.
3 tikslas. Padidinti pakartotinai naudoti paruošiamų, perdirbamų komunalinių atliekų kiekį ir mažinti šalinimą						
3.1	Užtikrinti, kad pakartotinai panaudotų daiktų apimtys iki 2027 m. Druskininkų sav. išaugtų ne mažiau kaip 5 kartus	Pakartotinai naudoti perduotų daiktų kiekis 2027 m.	≥ 180 t.	ARATC	ARATC kaupiami duomenys	2028 m.
3.2	Iki 2027 m. padidinti perduotų perdirbti / perdirbtų KA kiekį	Perduotų perdirbti / perdirbtų KA kiekis lyginant su susidarančiu KA kiekiu 2027 m.	≥ 55 %	ARATC	ARATC kaupiami duomenys	2028 m.
3.3	Iki 2027 m. sumažinti Alytaus regiono nepavojingų atliekų sąvartyne šalinamų KA kiekį	Pašalintų KA dalis nuo susidarančių KA 2027 m.	< 8 %	ARATC	ARATC kaupiami duomenys	2028 m.
3.4	Iki 2027 m. sumažinti komunalinių atliekų tvarkymo veiklos poveikį aplinkai	Komunalinių atliekų tvarkymo veikloje susidarančios CO2 emisijos	t CO2e	ARATC	ARATC kaupiami duomenys	2028 m.

Šaltinis: parengta Konsultanto, remiantis Druskininkų savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. planu

1.1. Druskininkų savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų plano priemonės

Didžioji dalis lentelėje identifikuotų priemonių – vadinamos „minkštosios“ priemonės, susijusios su edukacija, švietimu, organizacinėmis priemonėmis, įranga, nedidelės apimties atnaujinimo darbai. Tikslams pasiekti numatytos infrastruktūros plėtros ar atnaujinimo priemonės pažymėtos geltona spalva.

2 lentelė. Plano įgyvendinimo 2021–2027 m. priemonės

Eil. Nr.	Priemonė	Atsakingi įgyvendintojai	Įgyvendinimo terminas
1 tikslas. Skatinti tvarią komunalinių atliekų susidarymo prevencija			
1.1 uždavinys. Iki 2027 m. sumažinti maisto-virtuvės atliekų susidarymą			
1.1.1	Bendradarbiauti kuriant ar viešinant maisto tiekimo grandinių trumpinimo priemones, pvz. vietinės maisto produkcijos pardavimo vietas (ekoturgelius).	ARATC ir (ar) savivaldybė	2027 m.
1.1.2	Tarptautinės informavimo apie maisto švaistymą dienos proga (rugsėjo 29 d.) rengti informacines kompanijas apie maisto-virtuvės atliekų prevenciją, atsakingą apsipirkimą, laikymą, rūšiavimą ir pan.	ARATC ir (ar) savivaldybė	2024–2027 m.
1.1.3	Rengti mokymus švietimo įstaigų valgyklų darbuotojams apie maisto ir virtuvės atliekų prevenciją	ARATC ir (ar) savivaldybė	2024–2027 m.
1.1.4	Švietimo įstaigų valgyklose taikyti Švediško stalo principą	Savivaldybė	2026 m.
1.1.5	Rengti sveikos mitybos, maisto tvarumo, maisto švaistymo prevencijos edukacijas švietimo ir kitose įstaigose bei ekskursijas mokiniams pas vietinius maisto gamintojus ir augintojus	ARATC ir (ar) savivaldybė	2024–2027 m.
1.1.6	Parengti ir platinti rekomendacijas, praktinius patarimus kaip sumažinti maisto – virtuvės atliekų kiekį namuose, maitinimo įstaigose, renginiuose (maisto planavimas, apgalvotas apsipirkimas namams ir išsinešimui, porcijų nustatymas, protingas laikymas, užšaldymas, likučių panaudojimas, pasidalijimas maisto pertekliumi, produktų ženklavimo „Tinka vartoti iki“ ir „Geriausias iki ...“ skirtumai ir kt.).	ARATC ir (ar) savivaldybė	2025 m.
1.1.7	Parengti rekomendacijas ir praktinius patarimus kaip išvengti ar sumažinti virtuvės (pvz. lupenos, žievės, kaulai ir kitos maisto ruošimo atliekos) atliekų susidarymą.	ARATC ir (ar) savivaldybė	2024–2027 m.
1.2 uždavinys. Iki 2027 m. sumažinti žaliųjų atliekų susidarymą			
1.2.1	Naudoti mobilų šakų smulkinimo įrenginį, kuris būtų naudojamas tvarkant viešąsias teritorijas ir lengvatiniėmis sąlygomis nuomojamas regiono gyventojams, siekiantiems tvarkyti sodų ar šalia savo namų esančią aplinką.	ARATC ir (ar) savivaldybė	2025–2027 m.
1.2.2	Įgyvendinti vejų pjovimo robotizacijos projektą – savivaldybėse viešųjų erdvių, parkų vejas pjauti naudojantis vejų pjovimo robotais.	Savivaldybė	2026 m.
1.2.3	Aptarnaujant viešas teritorijas skatinti taikyti nupjautos žolės ir šakų mulčiavimo praktiką (pvz., ją paskleisti ar naudoti mulčiavimui aplink krūmus ar medžius).	Savivaldybė	2025–2027 m.
1.2.4	Sėjant vejas viešose teritorijose skatinti naudoti žemaūgių žolių sėklas, imituojančias natūralius žolynus taip sumažinant pjaunamų vejų plotus ar vejų pjovimo dažnumą.	Savivaldybė	2025–2027 m.
1.2.5	Atsižvelgiant į galiojančius teisės aktų reikalavimus, Inicijuoti kaimynų dienų organizavimą, propaguojant „kaimynystės laužų“ praktiką. Kviesti gyventojus saugiai, kartą per metus, deginti žaliasias atliekas.	Savivaldybė	2025 m.
1.3 uždavinys. Užtikrinti, kad Druskininkų sav. vienam gyventojui susidarantių PA ir AŽ kiekis neviršytų Lietuvos vidurkio.			
1.3.1	Specialių akcijų metu gyventojams dalinti daugkartinio naudojimo maisto bei daržovių ir vaisių pirkiniių krepšelius bei kitas daugkartines talpas, galinčias pakeisti vienkartinio naudojimo plastiko gaminius.	GIO, ARATC ir (ar) savivaldybė	2024–2027 m.
1.3.2	Sudaryti sąlygas daiktų mainų ir rengimo pakartotinai naudoti punkte TikoTiks ir punkto elektroninėje parduotuvėje įsigyti vienkartinio naudojimo plastiko pakuočių alternatyvų.	GIO, ARATC ir (ar) savivaldybė	2024–2027 m.
1.3.3	Rengti pakuočių prevencijos, pakuočių ženklavimo, atsakingo apsipirkimo, aplinkai draugiškų pakuočių pasirinkimo, atsakingo dovanų ir siuntinių pakavimo edukacijas švietimo ir kitose įstaigose, ekskursijas mokiniams į pakuočių gamybos, perdirbimo įmones.	GIO, ARATC ir (ar) savivaldybė	2024–2027 m.

Eil. Nr.	Priemonė	Atsakingi įgyvendintojai	Įgyvendinimo terminas
1.3.4	Skatinti popierinių sąskaitų, už Druskininkų sav. savivaldybių teikiamas komunalines paslaugas, pakeitimą elektroninėmis, pasitelkiant informacinių technologinių sprendimus.	ARATC ir (ar) savivaldybė	2024–2027 m.
1.3.5	Sukurti informacinę kampaniją, raginančią gyventojus, maisto ir kitų atliekų rūšiavimui, namuose naudoti turimus plastikinius, popierinius maišelius, o ne pirkti naujus.	ARATC ir (ar) savivaldybė	2024–2027 m.
1.4 uždavinys. Užtikrinti, kad Druskininkų sav. vienam gyventojui susidarančių tekstilės atliekų kiekis neviršytų 2021 m. ES vidurkio			
1.4.1	Rengti tekstilės gaminių ženklavimo, atsakingo apsipirkimo, atnaujinimo ir priežiūros, pakartotinio naudojimo (dėvėtų rūbų paruošimo, mainai, nuoma, taisymo), rūšiavimo edukacijas švietimo ir kitose įstaigose, ekskursijas mokiniams į tekstilės gamybos, dėvėtų drabužių tvarkymo įmones.	GIO, ARATC ir (ar) savivaldybė	2024–2027 m.
1.5 uždavinys. Užtikrinti, kad Druskininkų sav. vienam gyventojui susidarančių higienos priemonių atliekų (sauskelnių) kiekis 2027 m. būtų mažesnis nei 2021 m.			
1.5.1	Rengti aplinkai draugiškų vaikų priežiūros, slaugos ir asmeninės higienos priemonių ženklavimo, įsigijimo, naudojimo ir rūšiavimo edukacijas.	ARATC ir (ar) savivaldybė	2024–2027 m.
1.6 uždavinys. Užtikrinti, kad kitų KA susidarymas 2023–2027 m. laikotarpiu augtų lėčiau nei 2014–2021 m.			
1.6.1	Rengti elektros ir elektroninės įrangos, baterijų, buitijoje susidarančių pavojingų atliekų, baldų ir kitų gaminių ženklavimo, atsakingo apsipirkimo, atnaujinimo ir priežiūros, rūšiavimo edukacijas švietimo ir kitose įstaigose.	GIO, ARATC ir (ar) savivaldybė	2024–2027 m.
1.6.2	Periodiškai rengti gyventojams nemokamas EEJ taisymo ir tikrinimo dienas rūšiavimo centruose, daiktų mainų punktuose, įvairių renginių, akcijų metu.	GIO, ARATC ir (ar) savivaldybė	2024 m.
1.6.3	Organizuoti aplinkosauginius konkursus (pvz., dalintis savo gerąja praktika, kaip išvengti atliekų susidarymo ir už tai steigti prizus) tarp regiono ugdymo įstaigų, verslo centrų ar bendruomenių, kviešti dalyvauti ekskursijose Takniškių atliekų tvarkymo technologijų parke.	GIO, ARATC ir (ar) savivaldybė	2024–2027 m.
1.6.4	Viešinti kuriamas antrinio daiktų, medžiagų panaudojimo, perdarymo ir perdirbimo platformas, tinklus, bendruomenes, ženklavimo sistemas.	GIO, ARATC ir (ar) savivaldybė	2024–2027 m.
1.6.5	Dalyvauti, siūlyti temas susijusias su atliekų prevencija ir tvarkymu regioninėms ir nacionalinėms internetinėms tinklalaidėms, televizijos ir radijo laidoms ir pan.	GIO, ARATC ir (ar) savivaldybė	2024–2027 m.
1.7 uždavinys. Užtikrinti, kad Druskininkų sav. iki 2027 m. šeimininkų atliekų kiekis ir šiukšlinimo atvejų skaičius būtų mažesnis nei vidutiniškai 2020–2022 m.			
1.7.1	Identifikuoti labiausiai šiomis atliekomis teršiamas vietas ir jas nuolatos tikrinti, pastatyti reikiamus ženklus ar kitas priemones.	Savivaldybė	2024–2027 m.
1.7.2	Kiekvienais metais viešų renginių metu, poilsiavietėse ir kitose viešose vietose organizuoti akciją „Kultūra be atliekų“, kurios metu gyvai gyventojams teikti informaciją kaip tvarkyti randamas atliekas, kurių turėtojo nustatyti neįmanoma arba kuris neegzistuoja, ir vengti šiukšlių susidarymo.	ARATC ir (ar) savivaldybė	2024–2027 m.
1.7.3	Bendradarbiaujant su aktyvaus laisvalaikio gamtoje organizacijomis (dviratininkai, žygeiviai, gamtininkai ir t.t.), organizuoti šeimininkų atliekų rinkimo akcijas.	ARATC ir (ar) savivaldybė	2024–2027 m.
1.7.4	Įrengti vaizdo stebėjimo kameras, kurių pagalba būtų pastebimi neteisėti atliekų tvarkymo ir šiukšlinimo atvejai bei skiriamos administracinės nuobaudos.	Savivaldybė	2027 m.
1.7.5	Skatinti savanoriškas „gamtos patrulių“ platformas, akcijas, iniciatyvas, viešinti jų veiklą, konsultuoti atliekų tvarkymo klausimais.	ARATC ir (ar) savivaldybė	2024–2027 m.
1.7.6	Atnaujinant ar įrengiant naujas šiukšliadėžes viešose vietose, jos turi būti su skyriumi nuorūkomis ir apsauga nuo paukščių.	Savivaldybė	2025 m.
2 tikslas. Plėsti komunalinių atliekų tvarkymą susidarymo vietoje bei rūšiuojamąjį surinkimą			
2.1 uždavinys. Iki 2027 m. padidinti namų ūkiuose sukompostuotų bei rūšiuojamuoju būdu surinktų maisto-virtuvės, žaliųjų atliekų dalį lyginant su susidarymu.			
2.1.1	Įvertinti galimybes taikyti diferencijuotą vietinę rinkliavą už mišrių ir maisto atliekų tvarkymą.	ARATC ir (ar) savivaldybė	2026 m.
2.1.2	Plėsti maisto-virtuvės atliekų surinkimo apimtį, gyvenvietėse, kuriose yra mažiau nei 2.000 gyventojų, atsižvelgiant į ekonominį efektyvumą.	ARATC ir (ar) savivaldybė	2025 m.

Eil. Nr.	Priemonė	Atsakingi įgyvendintojai	Įgyvendinimo terminas
2.1.3	Plėsti maisto-virtuvės atliekų surinkimo apimtis, aprūpinant maisto-virtuvės atliekų konteneriais ir kibireliais visus juridinius asmenis teritorijose, kur vykdomas maisto-virtuvės atliekų surinkimas.	ARATC ir (ar) savivaldybė	2025 m.
2.1.4	Vykdyti nuolatinę maisto-virtuvės atliekų rūšiavimo stebėseną ir kontrolę.	ARATC ir (ar) savivaldybė	2025 m.
2.1.5	Skatinti žaliųjų ir maisto-virtuvės atliekų namudinį kompostavimą, kompostuojantiems atliekų turėtojams taikant mažesnę įmoką ar vietinę rinkliavą.	ARATC ir (ar) savivaldybė	2027 m.
2.1.6	Atnaujinti bei papildyti rinkliavos mokėtojų registrus informacija apie kompostuojančius namuose namų ūkius, jiems suteiktas priemones.	ARATC ir (ar) savivaldybė	2026 m.
2.1.7	Aprūpinti namudinio kompostavimo dėžėmis/konteneriais atliekų turėtojus.	ARATC ir (ar) savivaldybė	2027 m.
2.1.8	Parengti tinkamų kompostuoti maisto-virtuvės ir žaliųjų atliekų kompostavimo namų ūkio sąlygomis rekomendacijas ir išplatinti atliekų turėtojams.	ARATC ir (ar) savivaldybė	2025 m.
2.1.9	Teikti rekomendacijas dėl namudinio kompostavimo gerinimo priemonių naudojimo.	ARATC ir (ar) savivaldybė	2026 m.
2.1.10	Parengti namudinio kompostavimo kiekybinių apimčių vertinimo metodiką.	ARATC ir (ar) savivaldybė	2025 m.
2.1.11	Vykdyti nuolatinę namudinio kompostavimo monitoringą ir kontrolę.	ARATC ir (ar) savivaldybė	2026 m.
2.1.12	Įvertinti pagaminto namudinio komposto tolesnio naudojimo galimybes, vykdyti jo kokybės tyrimus, stebėseną bei viešinti rekomendacijas atliekų turėtojams.	ARATC ir (ar) savivaldybė	2027 m.
2.1.13	Bendradarbiauti su aukštojo mokslo ir švietimo įstaigomis, siekiant rasti papildomų namudinio komposto realizacijos būdų.	ARATC ir (ar) savivaldybė	2027 m.
2.2 uždavinys. Iki 2027 m. padidinti rūšiuojamuoju būdu surinktų PA ir AŽ dalį lyginant su susidarymu.			
2.2.1	Minimizavus maisto-virtuvės atliekų kiekį MKA sraute ir modernizavus mechaninio rūšiavimo liniją, siekti pagerinti surenkamų popieriaus PA ir AŽ kokybę, individualiose namų valdose plastiko ir metalo PA ir AŽ mesti į MKA kontenerius, o mėlynąjį pakuočių konteinerį skirti tik popieriaus PA ir AŽ.	GIO, ARATC ir (ar) savivaldybė	2027 m.
2.2.2	PA ir AŽ konteneriais ir kitomis priemonėmis aprūpinti visus atliekų surinkimo paslaugą, gaunančius, atliekų turėtojus, įskaitant juridinius asmenis.	GIO, ARATC ir (ar) savivaldybė	2024 m.
2.2.3	Vykdyti nuolatinį PA ir AŽ konteinerių rūšiavimo monitoringą ir kontrolę.	GIO, ARATC ir (ar) savivaldybė	2024 m.
2.2.4	Vadovaujantis patvirtintais aplinkos ministro reikalavimais, įvertinus esamą konteinerių aikštelių tinklą, naujų aikštelių poreikį ir parengti naujas (interaktyvias) jų išdėstymo schemas.	GIO, ARATC ir (ar) savivaldybė	2024 m.
2.2.5	Juridiniams asmenims, ypač apgyvendinimo, turizmo paslaugų teikėjams, organizuoti mokymus, dalinimąsi gerąja patirtimi kaip tvarkyti veiklos metu susidarantis atliekas nuo jų susidarymo iki atidavimo tvarkytojui.	GIO, ARATC ir (ar) savivaldybė	2025 m.
2.2.6	Parengti reikalavimus viešų renginių organizatoriams kaip organizuoti atliekų, ypač pakuočių, tvarkymą viešų renginių metu (galima/negalima maisto, gėrimų tara, atliekų rūšiavimo surinkimo priemonės ir pan.).	GIO, ARATC ir (ar) savivaldybė	2025 m.
2.2.7	Tobulinti bendradarbiavimo modelius su GIO organizuojant PA tvarkymo sistemą Druskininkų sav. (pvz. atsakomybės, atskaitomybės, vystymo kryptys ir pan.).	GIO, ARATC ir (ar) savivaldybė	2027 m.
2.3 uždavinys. Padidinti rūšiuojamuoju būdu surinktų kitų atliekų dalį lyginant su susidarymu.			
2.3.1	Įrengti informacines lentas skirtas informuoti bendro naudojimo konteinerių aikštelėmis besinaudojančius atliekų turėtojus apie tinkamą atliekų tvarkymą, atliekų surinkimo grafikus, rūšiavimo klaidas ir pan.	ARATC ir (ar) savivaldybė	2024 m.
2.3.2	Naujai gyvenamąją vietą Druskininkų sav. deklaruojantiems asmenims, pateikti savivaldybės atliekų tvarkymo atmintinę ir suteikti galimybę susitikti su konteinerinių aikštelių priežiūros specialistais.	ARATC ir (ar) savivaldybė	2025 m.
2.3.3	Siekti statybos ir remonto darbus atliekantiems asmenims suteikti statybos ir griovimo bei kitų atliekų tvarkymo rekomendacijas ir atmintines.	ARATC ir (ar) savivaldybė	2025 m.

Eil. Nr.	Priemonė	Atsakingi įgyvendintojai	Įgyvendinimo terminas
2.3.4	Įdiegti slaugos ir higienos priemonių (sauskelnių) atskiro surinkimo sistemą.	ARATC ir (ar) savivaldybė	2027 m.
2.3.5	Įvertinti galimybes iš gyventojų apvažiavimo būdu rinkti ir Takniškių atliekų tvarkymo technologijų parke lengvatinėmis sąlygomis priimti asbesto turinčias stogų dangas.	ARATC ir (ar) savivaldybė	2026 m.
2.3.6	Įsigyti spec. transporto priemonę ar antstatą - mobilų konteinerį arba pirkti buitįje susidaranciu pavojingu atlieku surinkimo paslauga	GIO, ARATC ir (ar) savivaldybė	2026 m.
2.3.7	Pagal poreikį daugiabučiuose namuose įrengti baterijų surinkimo dėžutes, jas surenkat apvažiavimo būdu 2 kartus per metus.	GIO, ARATC ir (ar) savivaldybė	2025 m.
2.3.8	Plėsti tekstilės atliekų rūšiavimo konteinerių tinklą.	GIO, ARATC ir (ar) savivaldybė	2025 m.
2.3.9	Papildoma rūšiuojamojo surinkimo infrastruktūros plėtra (pvz. naujų bendro naudojimo konteinerių aikštelių įrengimas).	GIO, ARATC ir (ar) savivaldybė	2025 m.
3 tikslas. Padidinti pakartotinai naudoti paruošiamų, perdirbamų komunalinių atliekų kiekį ir mažinti šalinimą			
3.1 uždavinys. Užtikrinti, kad pakartotinai panaudotų daiktų apimtys iki 2027 m. Druskininkų sav. išaugtų ne mažiau kaip 5 kartus.			
3.1.1	Modernizuoti rūšiavimo centruose esančius daiktų mainų punktus – Mainukus	ARATC ir (ar) savivaldybė	2027 m.
3.1.2	Skatinti ir informuoti gyventojus, kad dar tinkamus naudoti nereikalingus baldus į rūšiavimo centrus pristatytų neišardytus.	ARATC ir (ar) savivaldybė	2025 m.
3.1.3	Už papildomą mokestį teikti nereikalingų, tinkamų naudoti, daiktų surinkimo paslaugas pagal individualius užsakymus.	ARATC ir (ar) savivaldybė	2025 m.
3.1.4	Teikti mobilaus konteinerio paslaugą, kuriuo būtų sudarytos sąlygos daugiabučių namų gyventojams nemokamai atiduoti pakartotiniam naudojimui tinkamus daiktus.	GIO, ARATC ir (ar) savivaldybė	2025 m.
3.1.5	Už dar tinkamus naudoti nereikalingus daiktus, nustatant minimalų jų kiekį, neatlygintinai dalinti žaliųjų ar maisto atliekų kompostą, daugkartinio naudojimo ar aplinkai draugiškas priemones	GIO, ARATC ir (ar) savivaldybė	2024 m.
3.1.6	Daiktų mainų ir rengimo pakartotinai naudoti punkte TikoTiks, kaupiti rankdarbiams tinkamas medžiagas (Antrinių žaliavų bankas), kurias įstaigos ar bendruomenės galėtų naudoti įvairioms veikloms; ir vykdyti eko-dizaino edukacijas.	ARATC ir (ar) savivaldybė	2024 m.
3.1.7	Bendradarbiaujant su ugdymo įstaigomis, sudaryti sąlygas jų mokiniams atlikti praktiką taisant, atnaujinant nereikalingus daiktus, vertinti jų perdirbamumą, pataisomumą, ilgaamžiškumą, organizuoti eko-dizaino principais paremtų gaminių projektavimo projektus ar konkursus.	GIO, ARATC ir (ar) savivaldybė	2024 m.
3.1.8	Sudaryti patrauklias sąlygas naujų ir dėvėtų drabužių bei avalynės bei kitų prekių (namų apyvokos daiktų, baldų, elektros prietaisų ir pan.) pardavėjams, neparduotas prekes perduoti pakartotiniam naudojimui į daiktų mainų punktus.	ARATC ir (ar) savivaldybė	2024 m.
3.1.9	Kiekvienoje savivaldybėje bent viename daiktų mainų punkte sudaryti sąlygas mainytis tinkamais naudoti remonto ir statybinių medžiagų ir priemonių likučiais.	ARATC ir (ar) savivaldybė	2026 m.
3.1.10	Bendradarbiaujant su įvairia taisymo, atnaujinimo veikla užsiimančiais asmenimis, restauruoti nereikalingus daiktus (pvz. baldus, dviračius), kurie tinkami naudoti pakartotinai ir atiduoti socialiai remtinoms grupėms ar senelių namams.	ARATC ir (ar) savivaldybė	2023–2027 m.
3.2 uždavinys. Iki 2027 m. padidinti perduotų perdirbti / perdirbtų KA kiekį.			
3.2.1	Rekonstruoti kompostavimo aikštelę Druskininkų sav., siekiant padidinti perdirbamų atliekų kiekį, mažinti poveikį aplinkai ir gerinti komposto kokybę įsigyjant žaliųjų atliekų smulkintuvą, komposto vartytuvą, sietuvą, teleskopinį ir frontalinius krautuvus.	ARATC ir (ar) savivaldybė	2026 m.
3.2.2	Skatinti bendruomenines kompostavimo iniciatyvas.	ARATC ir (ar) savivaldybė	2025 m.
3.2.3	Atsiradus atitinkamoms GIO, su jomis sudaryti sutartis dėl tekstilės, baldų, sauskelnių atliekų tvarkymo ir perdavimo perdirbimui.	GIO, ARATC ir (ar) savivaldybė	2026 m.
3.4 uždavinys. Iki 2027 m. sumažinti komunalinių atliekų tvarkymo veiklos poveikį aplinkai.			
3.4.1	Atliekų tvarkymo veiklose naudoti technologinę įrangą ir techniką naudojančią atsinaujinančios energetikos šaltinius.	ARATC ir (ar) savivaldybė	2027 m.

Eil. Nr.	Priemonė	Atsakingi įgyvendintojai	Įgyvendinimo terminas
3.4.2	Taikyti atliekų vežimo efektyvumą didinančias technologijas surenkant KA (skaitmenizavimas, išmanūs sprendimai, maršrutų optimizavimas ir pan.)	ARATC ir (ar) savivaldybė	2027 m.

Saltinis: Parengta Konsultanto

2. Su Planu susiję tarptautiniu, Europos Bendrijos arba nacionaliniu lygmeniu nustatyti aplinkos apsaugos tikslai, aplinkosaugos problemos

Atliekų prevencijos ir tvarkymo strategija Lietuvoje ir kitose ES šalyse planuojama ir plėtojama remiantis ES lygiu nustatytais tikslais bei uždaviniais, kurie nukreipti į atliekų susidarymo mažinimą, maksimalų galimą daiktų pakartotinį panaudojimą ir perdirbimą bei minimalų šalinimą. Bendrai ES lygiu atliekų tvarkymo sektoriuje siekiama skatinti žiedinę ekonomiką, kurioje atliekos būtų laikomos vertingais išteklių, o jų tvarkymas darytų kuo mažesnę neigiamą poveikį aplinkai.

3 lentelė. ES atliekų prevencijos ir tvarkymo užduotys

Taikymo sritis	Direktyva	Užduotis	Terminas	
Komunalinės atliekos	2018/851	Komunalinių atliekų paruošimas pakartotiniam naudojimui ir perdirbimas	≥55% 2025 m. ≥60% 2030 m. ≥65% 2035 m.	
		2018/850	Komunalinių atliekų šalinimas sąvartyne	≤10% 2035 m.
		Pakuočių atliekų perdrišimas	≥65%	
Pakuotės ir pakuočių atliekos	2018/852	Plastiko pakuočių perdrišimas	≥50%	
		Medienos pakuočių perdrišimas	≥25%	
		Juodųjų metalų pakuočių perdrišimas	≥70%	2025 m.
		Aliuminio pakuočių perdrišimas	≥50%	
		Stiklo pakuočių perdrišimas	≥70%	
		Popieriaus ir kartono pakuočių perdrišimas	≥75%	
		Pakuočių atliekų perdrišimas	≥65%	
		Plastiko pakuočių perdrišimas	≥55%	
		Medienos pakuočių perdrišimas	≥30%	
		Juodųjų metalų pakuočių perdrišimas	≥80%	2030 m.
		Aliuminio pakuočių perdrišimas	≥60%	
Stiklo pakuočių perdrišimas	≥75%			
Popieriaus ir kartono pakuočių perdrišimas	≥85%			
Statybos ir griovimo atliekos	2008/98/EC	Nepavojingų statybos ir griovimo atliekų paruošimas pakartotiniam naudojimui, perdrišimas ir kitoks medžiagų panaudojimas, įskaitant užpildymo operacijas.	≥70% 2020 m.	
Elektros ir elektroninė įranga	2012/19/EU	Minimalus surinkimo lygis nuo pateikimo rinkai	65%	nuo 2019 m.
		Minimalus surinkimo lygis nuo susidariusio kiekio	85%	
Baterijos ir akumuliatoriai	2006/66/EC	Minimalus surinkimo lygis	45%	nuo 2016 m.

Šaltinis: Eurostat²

Rengiant Valstybinio plano SPAV ataskaitą buvo vertinamas jo tikslų ir uždavinių atitikimas tarptautiniams ir nacionaliniams aplinkosaugos tikslams bei strategijoms. Remiantis ankstesniu vertinimu, lentelėje apibendrinti pagrindiniai tarptautiniai ir nacionaliniai aplinkosaugos tikslai ir Plano atitikimas jiems:

² ES lygiu atliekų tvarkymo sektoriui nustatyti tikslai ir uždaviniai, URL: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/waste/targets>

4 lentelė. Su Plano rengimu susiję strateginiai dokumentai, jų pagrindiniai tikslai ir uždaviniai³

Strateginis dokumentas	Strateginio dokumento pagrindiniai tikslai ir (ar) uždaviniai
<p>Jungtinių Tautų Darnaus vystymosi darbotvarkė iki 2030 metų. Keiskime mūsų pasaulį. Jungtinių Tautų Generalinės Asamblėjos 2015 m. rugsėjo 25 d. rezoliucija</p>	<p>Plane išskelti tikslai, tokie kaip atliekų susidarymo prevencija, susidarančių atliekų ir kenksmingų medžiagų kiekį žaliavose ir produktuose mažinimas, atliekų atskyrimas, pakartotinis daiktų panaudojimas ir antrinių žaliavų naudojimo plėtra, uždaviniai ir konkrečios įgyvendinimo priemonės atitinka Jungtinių Tautų Darnaus vystymosi darbotvarkės iki 2030 metų tikslus.</p> <p>Planu siekiama įgyvendinti ir Darnaus vystymosi darbotvarkės 11.6 uždavinį – iki 2030 metų sumažinti vienam gyventojui tenkantį neigiamą miestų poveikį aplinkai, ypatingą dėmesį skiriant oro kokybei bei komunalinių ir kitų atliekų tvarkymui, kaip galima daugiau atliekų tinkamai išrūšiuoti, naudoti pakartotinai, perdirbti ir sumažinti atliekų šalinimą sąvartynuose.</p> <p>Planas atitinka ir Darnaus vystymosi darbotvarkės 12.5 tikslą – iki 2030 metų sumažinti atliekų susidarymą, taikant prevenciją, mažinimą, perdirbimą ir pakartotinį panaudojimą ir numatant komunalinių atliekų tvarkymo tobulinimą, prioritetą teikiant prevencijos priemoneis, skatinant žaliųjų inovacijų diegimą ir aktyvesnį visuomenės, verslo ir institucijų atstovų įsitraukimą į žiedinės ekonomikos kūrimą.</p> <p>Plano 1.2 uždavinys atitinka Darnaus vystymosi darbotvarkės 14.1 uždavinį iki 2025 metų užkirsti kelią ir labai sumažinti jūrų taršą, visų pirma taršą, kurią kelia sausumoje vykdoma veikla, įskaitant jūrines šiukšles ir taršą biogeninėmis medžiagomis.</p>
<p>Europos žalioji kursas, Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Europos vadovų tarybai, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir regionų komitetui. Briuselis 2019-12-11 COM(2019) 640 final</p>	<p>Europos žaliąjame kurse išdėstytas Komisijos įsipareigojimas imtis su klimatu ir aplinka susijusių iššūkių. Tai nauja augimo strategija, kuria siekiama pertvarkyti ES į teisingą ir klestinčią visuomenę, pasižyminčią modernia, efektyviai išteklius naudojančia ir konkurencinga ekonomika, kurioje 2050 m. visai nebus grynojo išmetamo šiltnamio efekto sukeltųjų dujų kiekio, o ekonomikos augimas bus atsietas nuo išteklių naudojimo.</p> <p>Planas orientuotas į žiedinės ekonomikos principų įgyvendinimą, į atliekų prevenciją, tvarumą, išteklių tausojimą, todėl jis atitinka Europos žaliojo kurso tikslus, taip pat ES Naujojo žiedinės ekonomikos veiksmų planą.</p>
<p>Naujas žiedinės ekonomikos veiksmų planas. 2020 m. kovo 11 d. Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui, COM(2020) 98 final</p>	<p>Naujajame žiedinės ekonomikos veiksmų plane pateikiama Europos Komisijos darbotvarkė, kurios tikslas – kartu su ekonominės veiklos vykdytojais, vartotojais, piliečiais ir pilietinės visuomenės organizacijomis sukurti švaresnę ir konkurencingesnę Europą. Plane pateikiamos tarpusavyje susijusios iniciatyvos, kuriomis siekiama sukurti tvirtą ir nuoseklią gaminių politikos programą, pagal kurią tvarūs gaminiai, paslaugos ir verslo modeliai taptų norma, o vartojimo modeliai pasikeistų taip, kad visų pirma nesudarytų atliekų. Šią gaminių politikos programą numatoma plėtoti palaipsniui, pirmiausia skiriant dėmesį pagrindinių gaminių (elektronikos ir IRT, baterijų ir transporto priemonių, pakuočių, plastikų, tekstilės gaminių, statybos ir pastatų, maisto, vandens ir maisto medžiagų) vertės grandinėms.</p> <p>Plano uždaviniai ir priemonės numato daiktų antrinio panaudojimo, dalijimosi, remonto, skatinimo priemones.</p>
<p>Tvari Europos bioekonomika. Ekonomikos, visuomenės ir aplinkos sąsajų stiprinimas. Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Europos vadovų tarybai, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui, Regionų komitetui, COM(2018) 673 final</p>	<p>Bioekonomika apima visus sektorius ir sistemas, kuriuose naudojami biologiniai išteklių (gyvūnai, augalai, mikroorganizmai ir jų biomasė, įskaitant organines atliekas), jų funkcijas ir principus. Ji gali biologines atliekas, liekanas ir atmatas paversti vertingais išteklių bei sukurti inovacijų bei paskatų, leisiančių mažmenininkams ir vartotojams iki 2030 m. maisto atliekų kiekį sumažinti 50 proc. Bioekonomika taip pat gali padėti užkirsti kelią jūrų ir vandenynų taršai plastikui.</p> <p>Plano 1 tikslas apima priemones skirtas iki 2027 m. sumažinti maisto - virtuvės atliekų susidarymą, 2 tikslas siekia iki 2027 m. sumažinti žaliųjų atliekų susidarymą.</p>
<p>Darnaus vystymosi strategija,</p>	<p>Strategijoje numatyti šie pagrindiniai ilgalaikiai uždaviniai, kuriuos atitinka rengiamas Planas:</p>

³ Valstybinio atliekų prevencijos ir tvarkymo plano 2021-2023 m. SPAV ataskaita, 2022 <https://am.lrv.lt/lt/veiklos-sritys-1/atliekos/valstybinio-atlieku-prevencijos-ir-tvarkymo-2021-2027-metu-planas>

Strateginis dokumentas	Strateginio dokumento pagrindiniai tikslai ir (ar) uždaviniai
<p>patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. rugsėjo 11 d. nutarimu Nr. 1160 „Dėl Nacionalinės darnaus vystymosi strategijos patvirtinimo ir įgyvendinimo“</p>	<p>1) pasiekti, kad atliekų daugėtų kur kas lėčiau negu auga gamyba, o atliekų, tenkančių pagamintam BVP vienetui, kiekis neviršytų atitinkamų gamybos šakų atliekų kiekio ES valstybių narių vidurkio; 2) sukurti veiksmingas regionines komunalinių atliekų tvarkymo sistemas ir pasiekti, kad iki 2013 metų būtų surinkta ir perdirbta ar kitaip panaudota ne mažiau kaip 50 procentų komunalinių atliekų, o iki 2020 metų sąvartynuose šalinamos komunalinės biologiškai skaidžios atliekos sudarytų ne daugiau kaip 35 procentus 2000 metų biologiškai skaidžių komunalinių atliekų kiekio.</p>
<p>Nacionalinė aplinkos apsaugos strategija Lietuvos Respublikos Seimo 2015 m. balandžio 16 d. nutarimu Nr. XII-1626 „Dėl Nacionalinės aplinkos apsaugos strategijos patvirtinimo“</p>	<p>Darnus gamtos išteklių naudojimas ir atliekų tvarkymas – viena iš 4 prioritetinių Lietuvos aplinkos apsaugos sričių. Strategijoje numatytas tikslas atliekų tvarkymo srityje – mažinti susidarančių atliekų kiekį, užtikrinti žmonių sveikatai ir aplinkai saugų atliekų tvarkymą ir racionalų atliekų medžiaginių ir energinių išteklių naudojimą, taip sumažinant gamtos, kitų išteklių naudojimą ir atliekų šalinimą sąvartynuose.</p>
<p>2021–2030 metų Nacionalinis pažangos planas Patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. rugsėjo 9 d. nutarimu Nr. 998 „Dėl 2021–2030 metų Nacionalinio pažangos plano patvirtinimo“ (toliau – NPP)</p>	<p>Vienas iš 4-ojo pažangos uždavinio poveikio rodiklis „Lietuvos antrinių žaliavų panaudojimo (žiediško) indeksas“, kuriuo siekiama 2025 m. ir 2030 m. užtikrinti, kad jo reikšmė (procentais) būtų mažesnė nei ES vidurkis. Planas atitinka NPP 6 strateginio tikslo 10 pažangos uždavinį „Mažinti susidarančių atliekų kiekį ir efektyviai jas sutvarkyti – laikytis atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetų eiliškumo, didinti pirminį rūšiavimą atliekų susidarymo vietoje, paruošimą pakartotiniam naudojimui, perdirbimą, atliekų pakartotinį naudojimą, taip pat mažinti sąvartyne šalinamų atliekų kiekį“.</p>
<p>Lietuvos Respublikos teritorijos bendrasis planas</p>	<p>LRBP nustatomi atitinkami veiklų prioritetai, iš kurių Planui aktualūs yra šie: 10) perėjimas prie kompaktiško miesto ir žiedinės ekonomikos modelio. Procesų/produktų/paslaugų poveikio aplinkai mažinimas; 11) atliekų rūšiavimo sistemos plėtra (efektyvinimas), atliekų perdirbimo ir antrinių žaliavų panaudojimo technologijų vystymas; 15) priemonių, gerinančių vandens telkinių (Baltijos jūros, paviršinių ir požeminių vandenių) būklę taikymas; 16) tausojantis išteklių naudojimas atitinkamai tobulinant, stiprinant ir atnaujinant reguliacinius mechanizmus; 17) tausos dirvožemio naudojimas.</p>
<p>Nacionalinis energetikos ir klimato srities veiksnių planas 2021–2030 metams</p>	<p>Plano tikslai ir priemonės atitinka šias energetikos ir klimato srities veiksnių plano priemones: P13. Investicijų į gaminių / pakuočių / paslaugų dizaino sprendimus skatinimas. Įmonių skatinimas investuoti į gaminių / paslaugų dizaino sprendimus, siekiant padidinti įmonės produktų ar paslaugų patrauklumą, o kartu ir paklausą bei įmonės produktyvumą. Finansinė parama projektams, skirtiems vystyti inovatyvių pakuočių dizainą, mažinantį atliekų kiekį pramonėje. K2. Finansinių paskatų kūrimas skatinti daiktų taisymo veiklą. Finansinių paskatų kūrimas, siekiant paskatinti dviračių, batų, odos gaminių, drabužių, baldų ir pan. taisymo veiklą, įvertinant galimybes palengvinti mokestinę našą, siekiant paskatinti neišmesti senų daiktų ir juos pakartotinai naudoti. Dėl priemonės įgyvendinimo sumažės atliekų, šalinamų sąvartynuose 0,5 proc. per metus. K3. Maisto švaistymo mažinimo prevencija. Gyventojų informuotumo didinimas ir elgsenos pokyčių skatinimas organizuojant socialines kampanijas pasitelkus žiniasklaidą, socialinius tinklus, internetinius ir kitus informacijos sklaidos kanalus apie maisto švaistymo problemą ir kaip jos būtų galima išvengti (vartojimo įpročiai, maisto atliekų rūšiavimas, atskiras surinkimas, panaudojimas, kita). Mobiliosios aplikacijos apie baigiantį galioti, bet saugų ir tinkamą naudoti maistą sukūrimas ir viešinimas. Maisto atliekų kiekis sumažės 21 proc. K4. Gyventojų atliekų rūšiavimo įgūdžių tobulinimas. Gyventojų informuotumo apie atliekų rūšiavimo galimybes, naudą, įvairių atliekų šalinimo vietas, surūšiuotas atliekas didinimas pasitelkus įvairius informacijos sklaidos kanalus ir priemones. Mobiliosios interaktyvios aplikacijos gyventojams, skirtos atliekų rūšiavimui skatinti, sukūrimas (įtraukiant visas savivaldybes), reguliarus atnaujinimas ir viešinimas. Daroma prielaida, kad gerėjant gyventojų rūšiavimo įgūdžiams, rūšiavimo sąlygoms, didės rūšiuojamų ir kartu perdirbamų atliekų kiekis. Dėl naujos informacijos pateikimo perdirbtų komunalinių atliekų kiekis padidės 15 proc. nuo susidarančių komunalinių atliekų kiekio. Informacija apima</p>

Strateginis dokumentas	Strateginio dokumento pagrindiniai tikslai ir (ar) uždaviniai
	<p>tiesiogiai: tiek teorinę informaciją apie perdirbimo naudą ir poveikį aplinkai, tiek praktinę apie tai, kur ir kaip jie gali rūšiuoti atliekas.</p>

Šaltinis: Valstybinio plano SPAV ataskaita

Regiono plane atlikus Alytaus regiono atliekų tvarkymo sistemos stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių (Toliau – SSGG) analizę, identifikuotos šios pagrindinės grėsmės/ problemos:

5 lentelė. Alytaus regiono SSGG analizės ištrauka.

3.	Grėsmės
3.1	Nuo 2027 m. iš MKA srautų atskirtų mineralinių atliekų kompostavimas nebebus tinkamas atliekų tvarkymo būdas siekiant įgyvendinti nustatytas atliekų tvarkymo užduotis. Augant taršos mokesčiui už sąvartyne šalinamas atliekas, tai lems ženklų išlaidų padidėjimą.
3.2	Po mechaninio rūšiavimo likusias šalintinas atliekas didžiąja dalimi sudaro atliekos, kurios Lietuvos atliekų tvarkymo sistemoje nėra atskirai surenkamos ir kurių paruošimui perdirbti / perdirbimui nėra sukurti pajėgumai.
3.3	Teritorijose, kur nevyksta atskiras maisto atliekų surinkimas, gyventojai maisto atliekas gali kompostuoti arba rūšiuoti, todėl visiškas maisto atliekų eliminavimas iš MKA srauto neįmanomas.
3.4	Išaugus apdorojamų maisto-virtuvės atliekų kiekiui bus išnaudoti visi elektros energijos generacijos pajėgumai.
3.5	Valstybiniu mastu nėra sukurtos prevencijos priemonių vertinimo metodikos, todėl nėra aišku kaip taikomos priemonės mažina atliekų susidarymą.
3.6	Valstybiniu mastu suplanuotas nepakankamas komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūros poreikio finansavimas taps viena iš nustatytų uždavinių nepasiekiamumo arba ženklaus išlaidų augimo atliekų turėtojams sąlygų.
3.7	VERT patvirtinta komunalinių atliekų tvarkymo regioninės kainos nustatymo metodika lems atliekų tvarkymo būtinųjų sąnaudų padengimo, veiklos finansavimo problemas. Nusidėvėjus paramos lėšomis sukurtai infrastruktūrai jos atkūrimui nebus užtikrintas pakankamas finansavimas.
3.8	Valstybiniu mastu nepatvirtinus atliekų nebelaikymo atliekomis kriterijų inertinių bei kt. atliekų srautams atliekų turėtojų išlaidos už atliekų tvarkymą ženkliai išaugs dėl taikomų taršos už sąvartyne šalinamas atliekas mokesčių.
3.9	Valstybiniu mastu nėra sukurtos iš žaliųjų, maisto-virtuvės atliekų pagaminto komposto sertifikavimo tvarkos, todėl potencialių klientų pasitikėjimas produktais – ribotas, o tai atitinkamai veikia komposto realizavimo apimtį.
3.10	Nepakankamai gamintojų ir importuotojų organizacijų finansuojama sistema neleidžia užtikrinti tinkamo rūšiavimo infrastruktūros poreikio regiono atliekų turėtojams ir tinkamo MKA sraute esančių PA ir AŽ tvarkymo.
3.11	Gamintojų ir importuotojų organizacijos nefinansuoja pakuočių atliekų rūšiavimo kontrolės priemonių, o dėl prastos rūšiavimo kokybės (priemaišų) užteršiama dalis išrūšiuotų pakuočių, kas mažina pakuočių perdirbimo potencialą.
3.12	Gamintojų ir importuotojų organizacijos nefinansuoja elektros ir elektroninės įrangos perduotos pakartotinai panaudoti.
3.13	Valstybiniu mastu bus patvirtintas taršos mokestis už atliekų panaudojimą deginimo įrenginiuose, kas lems atitinkamo atliekų panaudojimo kainos augimą.

Šaltinis: Alytaus regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų planas

3. Plano ryšys su kitais planais ir programomis

Druskininkų savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo užduotys, tikslai ir uždaviniai iki 2027 m. nustatyti vadovaujantis Regiono ir Valstybinio planu, kuris patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2022 m. birželio 1 d. nutarimo Nr. 573 redakcija.

3.1 Valstybinės komunalinių atliekų tvarkymo užduotys iki 2027 m.

Regiono plano užduotys, tikslai ir uždaviniai iki 2027 m. nustatomi vadovaujantis Valstybinio planu, į kurį perkeltos ES mastu patvirtintos atliekų prevencijos ir tvarkymo užduotys. Plano numatytos priemonės prisidės prie valstybinių uždavinių įgyvendinimo, skatinant atliekų susidarymo prevenciją, paruošimą pakartotinai naudoti atliekas, perdirbimą ir antrinių žaliavų gamybą, kitokį panaudojimą ir šalinimą tik tų atliekų, kurių negalima sutvarkyti kitais būdais, prieš tai atskyrus visas perdirbti ar kitaip naudoti tinkamas atliekas.

6 lentelė. Savivaldybėms aktualios Valstybinio plano užduotys

Valstybinio plano punktas	Užduotis ir siekiai
260.1. – 260.2.	Padidinti pakartotinai naudoti paruošiamų ir perdirbamų komunalinių atliekų kiekį, kad jis sudarytų ne mažiau kaip: 2025 m. 55 proc., 2027 m. 57 proc., 2030 m. 60 proc.
260.3.	Sumažinti sąvartynuose šalinamų komunalinių atliekų kiekį, kad jis sudarytų ne daugiau kaip: 2025 m. 15 proc., 2027 m. 8 proc., 2030 m. 5 proc.
261.1.	Atliekų susidarymo vietoje sutvarkytų biologinių atliekų ir rūšiuojamuoju būdu surinktų komunalinių atliekų kiekis: 2023 m. turi sudaryti ne mažiau kaip 60 proc., 2024 m. – 65 proc., 2025 m. – 70 proc., 2026 m. – 75 proc., 2027 m. – 80 proc. susidariusių komunalinių atliekų kiekio
261.2.	Iki 2024 m. aprūpinti namų ūkius biologinių atliekų surinkimo priemonėmis urbanizuotose vietovėse, kuriose gyventojų – daugiau nei 2000, arba užtikrinti kompostavimą šių atliekų susidarymo vietoje, taip pat užtikrinti, plėtoti ir skatinti kompostavimo bendruomenių daržuose sistemą. Biologines atliekas kompostuojantiems gyventojams gali būti taikomos nuolaidos už komunalinių atliekų tvarkymą.
261.3.	Sudaryti galimybę butyje susidarančioms išrūšiuotoms statybinėms atliekoms surinkti
261.4.	Atskirai surinkti baldų, elektros ir elektroninės įrangos, baterijų ir akumuliatorių atliekas. Savivaldybės privalo užtikrinti, kad jų organizuojamos komunalinių atliekų tvarkymo sistemos neatsisakytų priimti baterijų ir akumuliatorių atliekų iš gyventojų arba suteikti galimybę atliekų tvarkytojams aprūpinti gyventojus šiomis priemonėmis;
261.5.	Iki 2025 m. aprūpinti gyventojus surinkimo priemonėmis butyje susidarančioms tekstilės atliekoms surinkti arba suteikti galimybę atliekų tvarkytojams aprūpinti gyventojus šiomis priemonėmis
261.6.	Iki 2025 m. užtikrinti galimybę atiduoti atskirai surinktas butyje susidarančias pavojingąsias atliekas

Valstybinio plano punktas	Užduotis ir siekiai
261.7.	<p>Užtikrinti, kad gyventojai būtų aprūpinti tinkamomis priemonėmis atliekoms surinkti pagal šiuos minimalius reikalavimus:</p> <p>261.7.1. gyvenamuosiuose daugiabučių namų rajonuose, atliekų surinkimo aikštelėse, šalia mišrių komunalinių atliekų konteinerių pastatyti antrinių žaliavų (popieriaus ir kartono, stiklo, plastiko, metalų, įskaitant pakuočių atliekas) konteinerius vadovaujantis aplinkos ministro nustatyta tvarka;</p> <p>261.7.2. kolektyviniuose soduose pastatyti, jei trūksta, kolektyvinius antrinių žaliavų (popieriaus ir kartono, stiklo, plastiko, metalų, įskaitant pakuočių atliekas) konteinerius ir užtikrinti, kad jie būtų ištuštinami laiku;</p> <p>261.7.3. individualių gyvenamųjų namų gyventojams pastatyti individualius antrinių žaliavų (popieriaus ir kartono, stiklo, plastiko, metalų, įskaitant pakuočių atliekas) surinkimo konteinerius arba užtikrinti kitas gyventojams patogias antrinių žaliavų surinkimo priemones, taip pat užtikrinti, kad konteineriai būtų ištuštinami laiku;</p> <p>261.7.4. pastatyti specialius konteinerius tekstilės, pavojingosioms, statybinėms atliekoms surinkti arba užtikrinti gyventojams kitas priemones ir būdus butyje susidarantioms tekstilės, pavojingosioms ir statybinėms atliekoms atskirai surinkti (apvažiuojamasis surinkimas ne rečiau kaip 4 kartus per metus, individuali atliekų išvežimo paslauga pagal gyventojų užsakymą, specialūs maišai ar kitos priemonės);</p> <p>261.7.5. iki 2027 m. išplėsti DGASA tinklą – kaimo vietovėse įrengti po vieną DGASA ne didesniu kaip 15 km atstumu nuo gyvenamųjų teritorijų, o miestuose – vieną DGASA 10 km atstumu tarp tokių aikštelių arba aprūpinančią bent 40 000 gyventojų;</p> <p>261.7.6. teikti gyventojams aplinkos ministro nustatyta tvarka patvirtintą išsamią informaciją apie visų atliekų srautų atskiro surinkimo galimybes. Informacinėje medžiagoje turi būti aiškiai nurodytos surinkimo vietos, teikiamos paslaugos, surinkėjų kontaktai, paaiškinta teisingo atliekų rūšiavimo nauda, įvardytos sankcijos už neteisingą atliekų rūšiavimą ar šalinimą. Informacija turi būti platinama savivaldybių pasirinktais kanalais (per seniūnijas, atliekų vežėjus, daugiabučių namų valdytojus, pateikiant kartu su sąskaitomis už komunalinių atliekų tvarkymą ir (ar) suteiktas kitas daugiabučių bendrojo naudojimo patalpų priežiūros paslaugas, daugiabučių laiptinių ir (ar) seniūnijų skelbimų lentose);</p> <p>261.7.7. peržiūrėti ir pakoreguoti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013 m. liepos 24 d. nutarimu Nr. 711 patvirtintų Vietinės rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydžio nustatymo taisyklių nuostatas, ir nustatyti mokesčių už komunalines paslaugas komercinėms patalpoms apskaičiavimą ne pagal patalpų plotą (Plano 2 priedo 4.1.12 papunktyje nurodyta priemonė).</p>
261.3.	Plėsti atliekų, tinkamų paruošti pakartotinai naudoti, priėmimo vietų (stotelių) tinklą

Šaltinis: Parengta Konsultanto

3.2 Alytaus regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų planas

Regiono plano užduočių vykdymo kriterijai yra nustatyti remiantis Valstybinio plano užduotimis, atsižvelgiant į Alytaus regiono situaciją ir galimybes plėsti atliekų surinkimą ir tvarkymą. Taip pat Regiono planas numato priemones, užtikrinančias Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. rugsėjo 9 d. nutarimu Nr. 998 patvirtintame 2021–2030 metų nacionalinio pažangos plane nustatytų tikslų. Regiono planas prisidės prie 2015 m. spalio 26 d. Alytaus regiono plėtros tarybos sprendimu Nr. 51/6S-34 patvirtinto Alytaus regiono 2014–2020 plėtros plano iki 2021 metų tikslo – darniai tvarkyti ir vystyti regiono teritoriją, įgyvendinimo.

7 lentelė. Regiono plano įgyvendinimo siektinos reikšmės

Nr.	Vertinimo rodiklis	Matavimo vnt.	Tarpiniai rezultatai							
			2024		2025		2026		2027	
			I	II	I	II	I	II	I	II
Sritis: komunalinių atliekų susidarymo prevencija										
1.	Vienam gyventojui susidarantis maisto-virtuvės atliekų kiekis	kg / gyv.	≤85	≤83	≤81	≤80				
2.	Vienam gyventojui susidarantis žaliųjų atliekų kiekis	kg / gyv.	≤97	≤95	≤92	≤90				
3.	Lietuvoje ir Alytaus regione vienam gyventojui susidaranti PA ir AŽ kiekio pokytis lyginant su praėjusiais metais	kg / gyv.	(A) < (L)	(A) < (L)	(A) < (L)	(A) < (L) ⁴				
4.	Vienam gyventojui susidarantis tekstilės atliekų kiekis	kg / gyv.	≤28	≤30	≤32	≤34				
5.	Vienam gyventojui susidarantis higienos priemonių atliekų (pvz. sauskelnių) atliekų kiekis	kg / gyv.	<30	<30	<30	<30				
6.	Vidutinis KA susidarymo pokytis, lyginant su praeitais metais	Proc./metus	<1,7	<1,7	<1,7	<1,7				
Sritis: šeimininkų atliekų susidarymo prevencija ir kova su šiukšlinimu										
7.	Šeimininkų atliekų kiekis mažesnis, nei vidutiniškai 2020–2022 m.	Proc.	<20	<30	<40	<50				
Sritis: pakartotinis panaudojimas										
8.	Pakartotinai naudoti perduotų daiktų kiekis 2027 m.	tonos	≥400	≥700	≥1.000	≥1.400				
Sritis: komunalinių atliekų tvarkymas susidarymo vietoje, rūšiuojamasis surinkimas										
9.	Rūšiuojamuoju būdu surinktų maisto-virtuvės atliekų, žaliųjų atliekų ir susidarantių maisto-virtuvės, žaliųjų atliekų kiekio santykis	Proc.	≥69	≥71	≥73	≥75				
10.	Rūšiuojamuoju būdu surinktų PA ir AŽ ir susidarantių PA ir AŽ kiekio santykis	Proc.	≥70	≥73	≥75	≥80				
11.	Rūšiuojamuoju būdu surinktų kitų atliekų ir susidarantių kitų atliekų kiekio santykis	Proc.	≥45	≥55	≥75	≥80				
Sritis: komunalinių atliekų apdorojimas, paruošimas perdirbimui ir kt. tvarkymas										
12.	Perduotų perdirbti / perdirbtų KA kiekis lyginant su susidarantiu KA kiekiu	Proc.	≥75%	≥80%	≥50%	≥55				
13.	Alytaus regiono nepavojingų atliekų sąvartyne šalinamų KA dalis, lyginant su susidarymu	Proc.	<11	<10	<9	<8				
Sritis: poveikio aplinkai mažinimas										
14.	Komunalinių atliekų tvarkymo veikloje susidaranti CO ₂ emisijos	t CO ₂ e	M<M+1 ⁵	M<M+1	M<M+1	M<M+1				

Šaltinis: Parengta Konsultanto

⁴ Rodiklio reikšmė nustatoma ir palyginama kiekvienais metais. Rodiklio santrumpas: L – PA ir AŽ kiekio susidaranti vienam gyv. pokytis (proc.) Lietuvoje, A – PA ir AŽ kiekio susidaranti vienam gyv. pokytis (proc.) Alytaus regionas.

⁵ CO₂ emisijos lyginant su praėjusiais metais.

4. Teritorijų, kurios gali būti reikšmingai paveiktos, trumpas aprašymas

Planas apima Druskininkų savivaldybės teritoriją.

Esamos aplinkos būklė, jos kitimo tendencijos išsamiai išnagrinėti Valstybinio plano SPAV ataskaitoje⁶. Minėtoje 2022 m. AM rengtoje SPAV ataskaitoje pateikiamos aplinkos charakteristikų ir būklės, jos kitimo tendencijų, aktualių problemų įvertinimo rezultatai kiekvienam aplinkos komponentui.

Druskininkų savivaldybės ir Alytaus regiono situacija yra analogiška Lietuvos situacijai, todėl toliau detaliau nagrinėjamos Plano priemonėse numatytų infrastruktūros projektų statybos vietos. Šiame Plano etape nėra žinomas dalies planuojamų veiklų mastas, technologijos, kai kuriais atvejais ir vietos, todėl SPAV ataskaitoje nėra galimybių detaliai įvertinti vietos jautrumo aplinkosauginiu, kultūros paveldo, visuomenės sveikatos atžvilgiu.

Vertinama planuojamų infrastruktūros objektų žinomos statybos vietos jautriausių aplinkos komponentų atžvilgiu – saugomų teritorijų, „Natura 2000“ teritorijų, kultūros paveldo objektų ir teritorijų bei vandenviečių.

Pagal specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo 3 priedą šiems atliekų tvarkymo objektams taikomos komunalinių objektų SAZ, kuriose ribojama gyvenamųjų namų statyba ir kita veikla pagal specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymą :

- Biologiškai skaidžių atliekų kompostavimo aikštelė (be maisto atliekų, gamybinės kilmės biologiškai skaidžių atliekų, gyvūninės kilmės šalutinių produktų, nuotekų dumblo kompostavimo) 100 m.
- Biologiškai skaidžių atliekų kompostavimo aikštelė (kompostuojant maisto atliekas, gamybinės kilmės biologiškai skaidžias atliekas, gyvūninės kilmės šalutinius produktus, nuotekų dumblą) 500 m.
- Atliekų laikymo, perkrovimo ir rūšiavimo įmonės įrenginiai (statiniai) 100 m.

Sanitarinių apsaugos zonų nustatymas ar tikslinimas atliekamas poveikio visuomenės sveikatai vertinimo procedūrų metu prieš statybą leidžiančio dokumento gavimą⁷.

4.1. Esama atliekų tvarkymo sistema ir infrastruktūra savivaldybėje

Remiantis Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo (toliau – Įstatymas) nuostatomis, savivaldybės organizuoja komunalinių atliekų tvarkymo sistemas, būtinas jų teritorijose susidarančioms komunalinėms atliekoms tvarkyti, užtikrina tų sistemų funkcionavimą, organizuoja šiukšlių ir atliekų, kurių turėtojo nustatyti neįmanoma arba kuris neegzistuoja, tvarkymą ir administruoja komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikimą. Kelios ar visos į komunalinių atliekų tvarkymo regioną įeinančios savivaldybės, didindamos atliekų tvarkymo sistemos efektyvumą, gali bendradarbiauti ir kartu įsteigti juridinį asmenį – komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administratorių.

⁶ Valstybinio atliekų prevencijos ir tvarkymo plano 2021-2023 m. SPAV ataskaita, 2022 <https://am.lrv.lt/lt/veiklos-sritys-1/atliekos/valstybinio-atlieku-prevencijos-ir-tvarkymo-2021-2027-metu-planas>

⁷ Lietuvos Respublikos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatyme nenumatytų poveikio visuomenės sveikatos vertinimo atlikimo atvejų nustatymo ir tvarkos aprašo patvirtinimo ir įgaliojimų suteikimo, patvirtinta 2011 m. gegužės 13 d. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro įsakymu Nr. V – 474 (Žin. 2011, Nr. 61–2923);

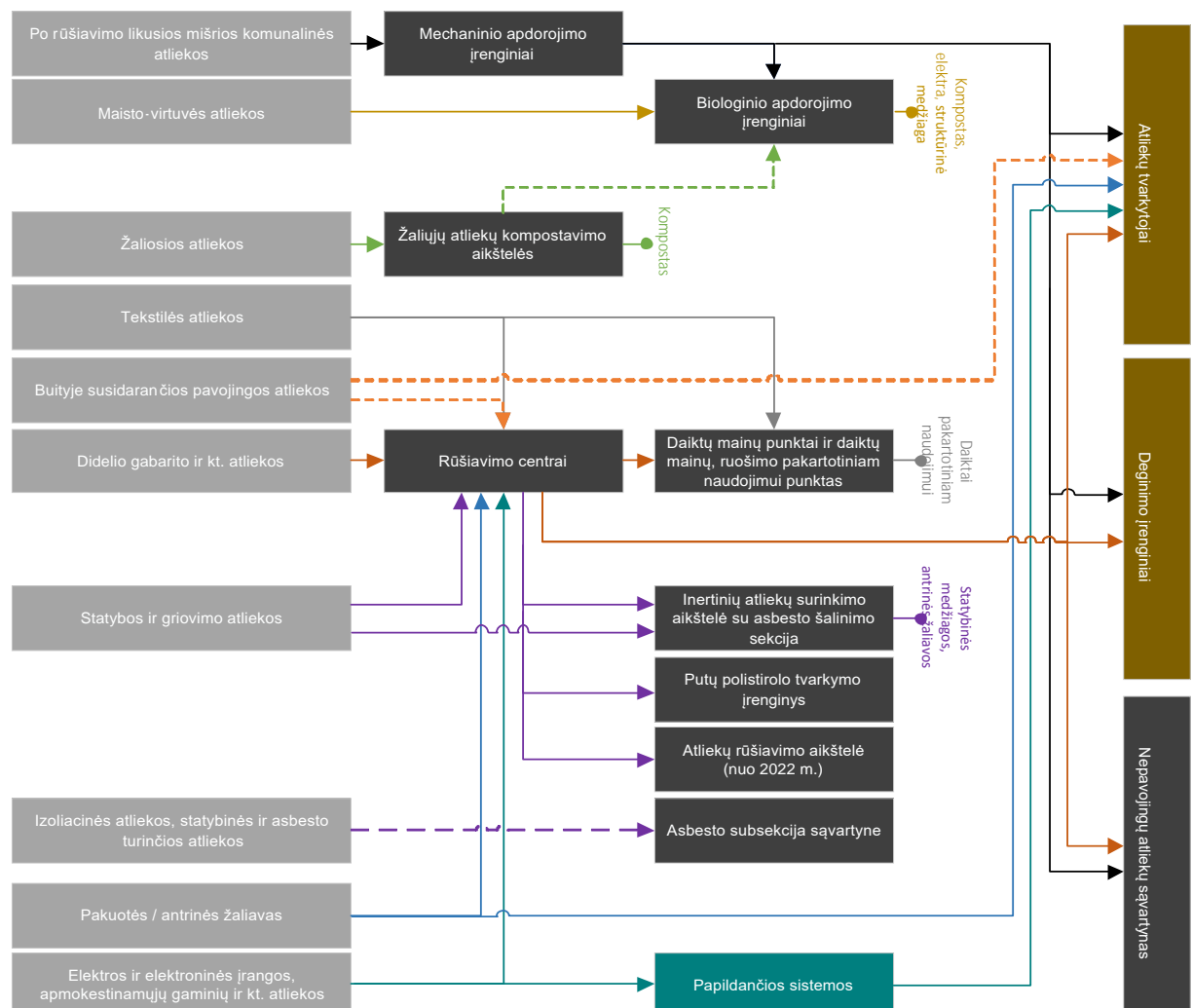
2002 m. vasario 18 d., įgyvendinant projektą „Alytaus regiono atliekų tvarkymo sistemos sukūrimas“, jungtinės veiklos sutartimi Nr. 5/44, Alytaus regiono savivaldybės įsteigė UAB Alytaus regiono atliekų tvarkymo centrą (ARATC), kurio pagrindinis tikslas yra organizuoti skaidrią, žmonėms tarnaujančią ir efektyviai veikiančią atliekų tvarkymo sistemą.

Druskininkų savivaldybėje komunalinių atliekų tvarkymo sistema planuojama, vystoma, eksploatuojama taip, kad būtų įgyvendinti atliekų tvarkymo hierarchijos principai bei nacionaliniuose ir regioniniuose atliekų tvarkymo planuose iškelti uždaviniai.

Alytaus regionas ir kartu Druskininkų savivaldybė buvo vieni iš pirmųjų, kuriuose pradėjo veikti daiktų mainymosi, paruošimo pakartotiniam naudojimui infrastruktūra, kuri leidžia išvengti atliekų susidarymo ir vertę kuriančius daiktus grąžinti į naudojimo ciklą.

Pagrindinė atliekų tvarkymo infrastruktūra Druskininkų savivaldybėje (žr. toliau pateiktą paveikslą):

- kolektyvinė konteinerių aikštelė, kurioje įrengti PA ir AŽ konteineriai;
- 47 vnt. tekstilėi skirtų konteinerių;
- kompostavimo aikštelė, esančią adresu Gardino g. 100, Druskininkai;
- rūšiavimo centrai (Druskininkų, Leipalingio, Viečiūnų).

1 paveikslas. Druskininkų sav. komunalinių atliekų tvarkymo organizavimo schema

Šaltinis: Druskininkų savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. planas, remiantis ARATC duomenimis

4.2. Planuojama atliekų tvarkymo infrastruktūra ir jos vietos

Druskininkų savivaldybėje planuojama rekonstruoti kompostavimo aikšteles, siekiant padidinti perdirbamų atliekų kiekį, mažinti poveikį aplinkai ir gerinti komposto kokybę įsigyjant žaliųjų atliekų smulkintuvą, komposto vartytuvą, sietuvą, teleskopinį ir frontalius krautuvus. Rūšiavimo centro vieta – Gardino g. 100, Druskininkų m.

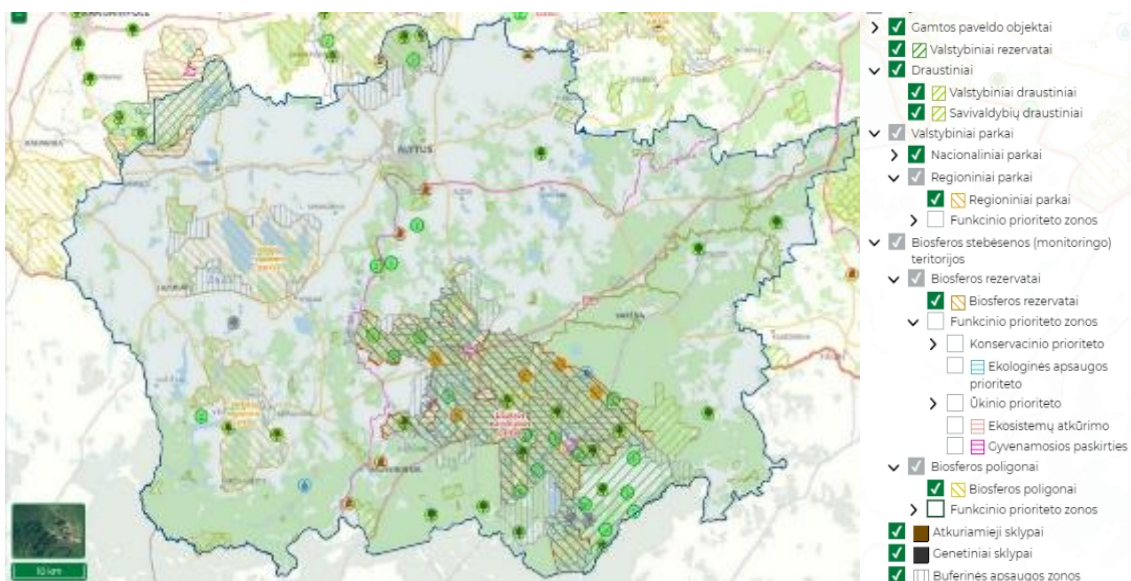
4.3. Saugomos ir „Natura 2000“ teritorijos

SAUGOMOS TERITORIJOS

Saugomų teritorijų valstybės kadastro duomenimis, Alytaus apskrityje išsidėstęs Dzūkijos nacionalinis parkas, Metelių, Veisiejų, Nemuno kilpų ir Aukštadvario regioniniai parkai. Yra įkurtas Žuvinto biosferos rezervatas, Čepkelių valstybinis gamtinis rezervatas ir kt. (viso 11 rezervatų), 3 biosferos poligonai ir 110 įvairių draustinių.

Jautriausiose aplinkosauginiu požiūriu teritorijose – saugomose teritorijose, jų apimtyje esančiose „Natura 2000“ teritorijose veiklos vykdymo sąlygos nustatytos šiuose dokumentuose:

- LR saugomų teritorijų įstatyme,
- LR Specialiosiose žemės naudojimo sąlygų įstatyme,
- LR Planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatyme,
- LR teritorijų planavimo įstatyme,
- Aplinkos ministro 2006-05-22 įsakymu Nr. D1-255 „Dėl planų, programų ir planuojamos ūkinės veiklos poveikio įsteigtoms ar potencialioms „Natura 2000“ teritorijoms reikšmingumo nustatymo tvarkos aprašo patvirtinimo“,
- Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. kovo 15 d. nutarime Nr. 276 „Dėl Bendrųjų buveinių ar paukščių apsaugai svarbių teritorijų nuostatų patvirtinimo“,
- Taip pat veiklos apribojimus saugomose teritorijose nustato saugomų teritorijų planavimo dokumentai (planavimo schemas, tvarkymo planai), individualūs saugomų teritorijų nuostatai, apsaugos reglamentai apsaugos sutartys, sudarytos su privačios žemės savininkais dėl veiklos apribojimų, konkrečių žemės, miško ir vandens telkinio naudojimo sąlygų.

2 paveikslas. Saugomos teritorijos Alytaus apskrityje

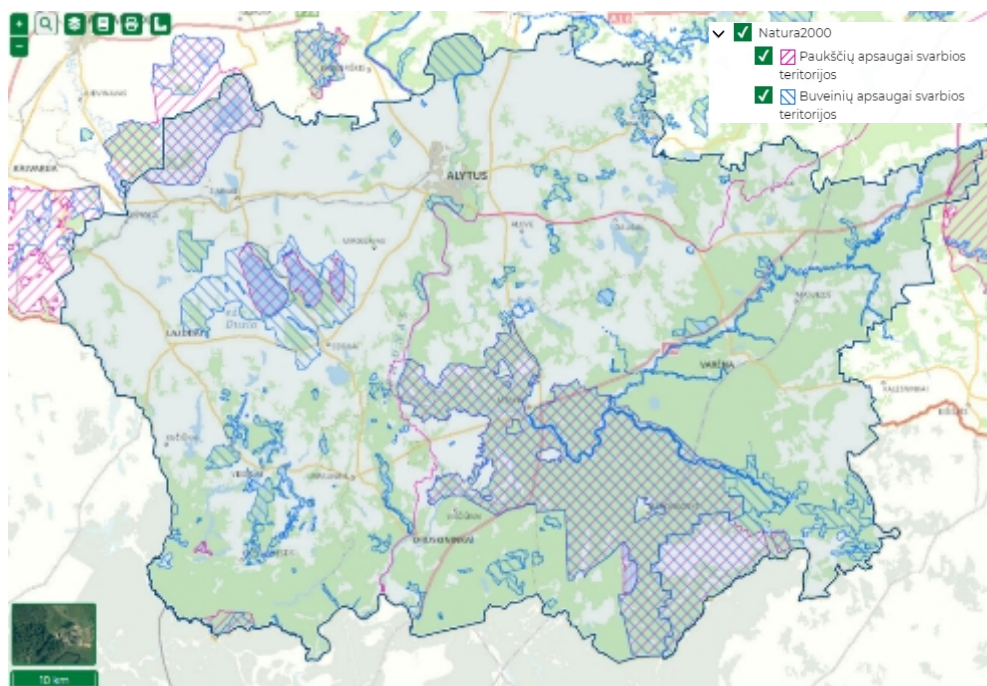
Šaltinis: saugomų teritorijų valstybės kadastras

„NATURA 2000“ TERITORIJOS

Europos ekologinis tinklas „Natura 2000“ – Europos Bendrijos svarbos saugomų teritorijų bendras tinklas, susidedantis iš teritorijų, įtrauktų į Vyriausybės patvirtintus buveinių ir paukščių apsaugai svarbių teritorijų sąrašus, taip pat teritorijų, įtrauktų į Vyriausybės įgaliotos institucijos tvirtinamą vietovių, atitinkančių buveinių apsaugai svarbių teritorijų atrankos kriterijus, sąrašą, ir skirtas išsaugoti, palaikyti ir prireikus atkurti iki tinkamos apsaugos būklės natūralius buveinių tipus ir gyvūnų bei augalų rūšis jų natūraliame paplitimo areale.

Siekiant įgyvendinti Europos Sąjungos (ES) direktyvų Dėl laukinių paukščių apsaugos (79/409/EEC) ir Dėl natūralių buveinių ir laukinės faunos bei floros apsaugos (92/43/EEC) reikalavimus, Lietuvoje yra plėtojamas „Natura 2000“ teritorijų tinklas. „Natura 2000“ teritorijos yra integruojamos į dabartinę nacionalinę saugomų teritorijų sistemą. Įgyvendinant „Natura 2000“ teritorijų tinklą Lietuvoje, šiuo metu Alytaus regione yra:

- 17 teritorijų, paukščių apsaugai svarbios teritorijos (PAST), pagal ES Paukščių direktyvą;
- 88 teritorijos, buveinių apsaugai svarbios teritorijos (BAST), pagal ES Buveinių direktyvą.

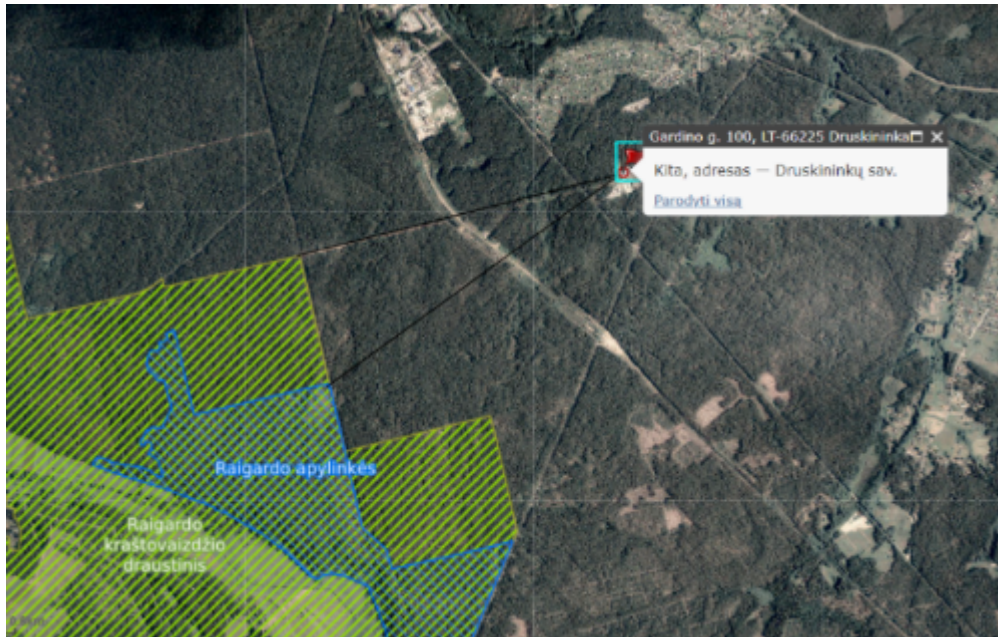

3 paveikslas. „Natura 2000“ BAST ir PAST teritorijos Alytaus apskrityje

Šaltinis: saugomų teritorijų valstybės kadastras

Planuojama modernizuoti esama Druskininkų kompostavimo aikštelė nutolusi nuo saugomų teritorijų apie 2 km. Artimiausios saugomos teritorijos:

- Raigardo kraštovaizdžio draustinis
- „Natura 2000“ BAST Raigardo apylinkės

4 paveikslas. Saugomos teritorijos Druskininkų m.

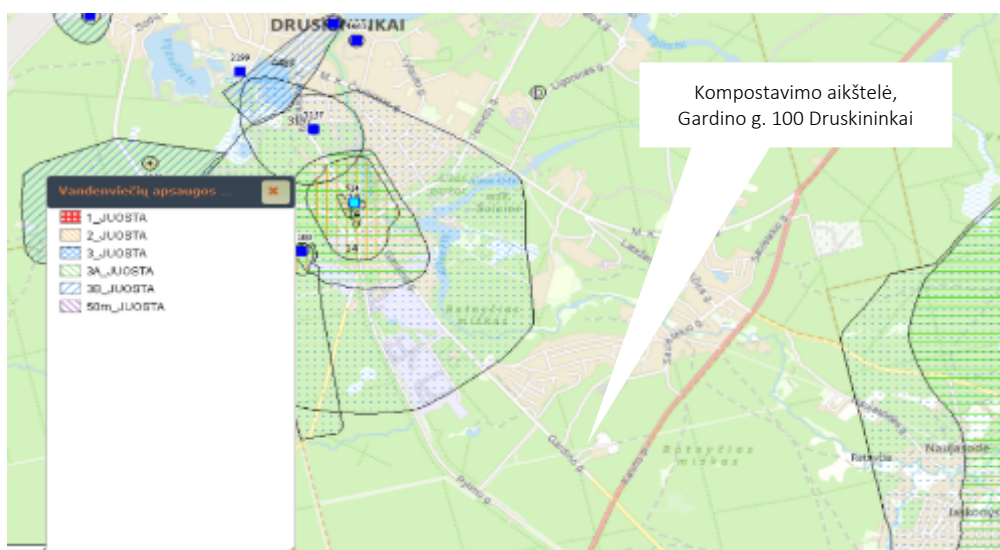
Šaltinis: saugomų teritorijų valstybės kadastras

Druskininkų kompostavimo aikštelė nutolusi nuo kultūros paveldo objektų ir teritorijų apie 1,2 km. Artimiausias saugomas objektas Ratnyčios žydų senosios kapinės (kodas 37626).

4.4. Vandenviečių apsaugos zonos

Atsižvelgiant į Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo 106 straipsnio reikalavimus, atliekų tvarkymo objektams taikomi veiklos apribojimai vandenviečių apsaugos zonose, išskyrus 3B zoną. Planuojamų objektų vietos turi būti parenkamos nepažeidžiant požeminio vandens vandenviečių apsaugos zonų reikalavimų numatytų Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatyme.

Nagrinėjamų objektų vietos yra nutolusios nuo vandenviečių apsaugos zonų atžvilgiu, žr. pav. žemiau.

5 paveikslas. Vandenvietės ir AZ ties Druskininkų m. kompostavimo aikšte

Šaltinis: www.lgt.lt

5. Galimos reikšmingos Plano pasekmės aplinkai

5.1. Vertinimo metodika ir principai

Yra išskiriami trys pagrindiniai SPAV būdai⁸:

1. Vertinimas aplinkos apsaugos ir darnaus vystymosi aspektų (tikslų) atžvilgiu.

Atliekant strateginį pasekmių aplinkai vertinimą šiuo būdu, plane ar programoje numatyti strateginiai veiksmai ar tikslai vertinami aplinkos apsaugos ir darnaus vystymosi aspektų (tikslų) atžvilgiu. Šis vertinimo būdas dažniausiai taikomas vertinant strategines plėtros kryptis formuojantiems planams ir programoms, t. y. kai rengiant planą ar programą nėra žinoma, kokios ūkinės veiklos projektų plėtros pagrindus lems planavimo dokumentas, o turima informacija apie pasekmes patirsiančią aplinką yra bendro pobūdžio. Vertinant strateginio pobūdžio planus ir programas dažniausiai nėra galimybių taikyti įprastinius poveikio aplinkai vertinimo metodus, tokius kaip kompiuterinis modeliavimas, išteklių ar taršos skaičiavimas, dažniausiai naudojami aprašomųjų pasekmių lentelių, daugiakriterinės analizės ar pasekmių diagramų metodai.

2. Vertinimas pasekmių aplinkai atžvilgiu

Vertinimas pasekmių aplinkai atžvilgiu, kartais dar vadinamas PAV (planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo) būdu, atliekamas tais atvejais, kai rengiamas planas ar programa yra orientuoti į konkrečių ūkinės veiklos projektų plėtros pagrindus. Pagrindinis skirtumas tarp tokio vertinimo ir planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo yra tai, kad vertinama keletas (ar keliolika) alternatyvių ūkinės veiklos objektų ar skirtingų ūkinės veiklos rūšių. Atliekant vertinimą pasekmių aplinkai atžvilgiu, dažniausiai naudojami įprastiniai planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo metodai.

3. Vertinimas pasekmes patirsiančios aplinkos atžvilgiu

Vertinimas pasekmes patirsiančios aplinkos atžvilgiu dažniausiai atliekamas rengiant planus ir programas, tiesiogiai susietas su konkrečia teritorija. Tokio vertinimo esmė – remiantis informacija apie teritorijos aplinkos savybes, nustatyti teritorijos naudojimo sąlygas ir ūkinės veiklos plėtojimo reikalavimus ar apribojimus. Vertinimas pasekmes patirsiančios aplinkos atžvilgiu dažniausiai atliekamas rengiant teritorijų planavimo dokumentus bei kitus planavimo dokumentus, nustatančius gamtos išteklių naudojimą ir apsaugą konkrečiose teritorijose. Dažniausiai taikomi metodai – geografinės informacinės sistemos, daugiasluoksniai žemėlapiai ir pan.

Kadangi plano priemonės apima ir konkrečius infrastruktūros projektus ar objektus (pvz. DGASA aikštelės įrengimas), bet nenumato konkrečių projektų pajėgumų, SPAV bus naudojamas sąlyginis / tipinių ir dažniausiai pasitaikančių panašių projektų pasekmių aplinkai vertinimo metodas. Tuo atveju, kai bus žinoma tiksli projekto įgyvendinimo vieta, bus naudojamas vertinimas pasekmes patirsiančios aplinkos atžvilgiu metodas – t. y. patikrinamas vietos jautrumas aplinkosauginiu atžvilgiu.

Atliekant Plano strateginio pasekmių aplinkai vertinimą buvo naudoti aprašymo, lyginimo, ekspertinio vertinimo, analogų taikymo metodai.

Konkrečios planuojamos atliekų tvarkymo infrastruktūros vietos (jei žinoma ir parinkta vieta) aplinkosauginis jautrumas, t. y. jų padėtis saugomų teritorijų, gamtos ir kultūros paveldo objektų, vandenviečių atžvilgiu buvo tikrinamas naudojant valstybines duomenų bazines ir kadastro žemėlapius, žr. 4 skyrių.

⁸ Strateginio pasekmių aplinkai vertinimo vadovas (ISBN 9955-9845-1-1, Vilnius, Lietuva, 2006).

Plano pasekmės aplinkai vertinamos lyginant su „0 alternatyva“ – t. y. esamos situacijos alternatyva, kai Planas neįgyvendinamas.

Galimos reikšmingos Plano pasekmės buvo vertinamos socialinei, ekonominei ir gamtinei aplinkai, įskaitant šiuos aplinkos komponentus ir vertinimo aspektus, žr. toliau:

- Socialinė aplinka (visuomenės sveikata ir galimas poveikis jai dėl oro taršos, triukšmo, kvapų);
- visuomenės gerovė);
- Aplinkos kokybė (vanduo, oras, dirvožemis ir žemės gelmės);
- Klimato kaita, ŠESD;
- Biologinė įvairovė (saugomos teritorijos, natūralios gamtinės buveinės);
- Gamtinė aplinka (kraštovaizdis);
- Kultūros paveldo objektai ir vietovės;
- Ekonominė aplinka (materialus turtas, darbo rinka, valstybinių/ ES tikslų įgyvendinimas).

Plano įgyvendinimo pasekmių vertinimas buvo atliekamas vertinant konkrečių uždavinių pasekmes aplinkos komponentams. Vertinimui bus sudaryta pasekmių lentelė, žr. lentelėje žemiau. Atskirų uždavinių vertinimas pažymėtas taip:

• Tikėtinos reikšmingos teigiamos pasekmės	(žymima + 2)
• Tikėtinos teigiamos pasekmės	(žymima + 1)
• Tikėtinos reikšmingos neigiamos pasekmės	(žymima -2)
• Tikėtinos neigiamos pasekmės	(žymima -1)
• Nenumatoma nei teigiamų nei neigiamų pasekmių	(žymima 0)
• Nepakanka informacijos	(žymima ?)

Pasekmės vertinamos pagal jų pobūdį atskiram aplinkos komponentui:

- Tiesioginės – T
- Netiesioginės –N
- Kaupiamosios – K
- Sąveikaujančios – S
- Trumpalaikės - TR
- Vidutinės trukmės – VT
- Ilgalaikės – I
- Nuolatinės – NL
- Laikinos – L
- Lokalios – LO
- Regioninės /nacionalinės – R
- Globalios – G.

Kaip ir Valstybinio plano SPAV, šiame vertinime buvo daroma prielaida, kad visi Plano tikslai ir uždaviniai bus pasiekti, o numatytos priemonės bus įgyvendintos laikantis galiojančių teisės aktų reikalavimų.

Atliekant pasekmių vertinimą, kaip reikšmingos (didelio-vidutinio reikšmingumo, teigiamos arba neigiamos) buvo įvardijamos pasekmės tų uždavinių ir jų įgyvendinimui numatytų priemonių, kurios turi didelį potencialą tiesiogiai ar netiesiogiai prisidėti prie teigiamų pasekmių regiono mastu, arba, neigiamų pasekmių atveju, gali turėti reikšmingų neigiamų pasekmių regionui. Vertinant pasekmių trukmę, iki 6 metų trunkančios pasekmės (t. y. Plano įgyvendinimo laikotarpiu) buvo vertinamos kaip trumpalaikės, nuo 6 iki 10 metų trunkančios pasekmės – kaip vidutinės trukmės, o ilgiau nei 10 metų trunkančios pasekmės – kaip ilgalaikės. Tęstinių priemonių pasekmės buvo vertinamos kaip nuolatinės.

5.2. Galimos reikšmingos Plano pasekmės aplinkai

Šiame poskyryje trumpai apžvelgiamos pagrindinės su Planu susijusios pasekmės atskiriems aplinkos komponentams ir užpildoma pasekmių lentelė, vertinant Plano tikslus, uždavinius ir priemones.

EKONOMINĖ APLINKA (MATERIALUS TURTAS, DARBO RINKA, VALSTYBINIŲ / ES TIKSLŲ ĮGYVENDINIMAS)

Plane atsižvelgiama į Atliekų direktyvoje ir Atliekų tvarkymo įstatyme nustatytą atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetų eiliškumą, kur aukščiausias prioritetas skiriamas atliekų prevencijai ir žemiausias – atliekų šalinimui sąvartyne. Taip pat Planas prisidės prie valstybinių atliekų prevencijos ir tvarkymo užduočių įgyvendinimo. Prognozuojamos teigiamos pasekmės ekonominei aplinkai.

6 paveikslas. Atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetai

Šaltinis: parengta Konsultanto

Įgyvendinus Plano priemones Druskininkuose bus sukuriama didelės vertės materialusis turtas, sukuriama darbo vietų projektavimo, statybos ir eksploatacijos metu – teigiamas poveikis.

Atliekų prevencija arba atliekų mažinimas yra pagrindinė koncepcija siekiant tvaraus vystymosi. Pasaulyje, kovojančiame su aplinkosaugos iššūkiais, atliekų prevencija yra itin svarbi išteklių išsaugojimo, ekosistemų apsaugos ir neigiamo žmogaus veiklos poveikio aplinkai mažinimo strategijos dalis. Plane numatytos atliekų prevencijos, daiktų pakartotinio naudojimo priemonės skatina perėjimą prie žiedinės ekonomikos ir atveria kelią tvariai ateičiai. Teigiamas poveikis ekonominei aplinkai – žiedinė ekonomika/ atliekų prevencija padeda išsaugoti gamtos išteklius, tokius kaip mineralai, vanduo ir energija, mažinant žaliavų poreikį ir gamybos bei gavybos procesų poreikį.

SOCIALINĖ APLINKA (VISUOMENĖS SVEIKATA (ORO TARŠA, TRIUKŠMAS, KVAPAI), VISUOMENĖS GEROVĖ)

Plano tikslai nustatyti vadovaujantis atliekų tvarkymo prioritetais apima atliekų prevencijos ir tvarkymo organizavimo, maisto švaistymo, visų rūšių šiukšlinimo ir vienkartinį plastikinių gaminių prevencijos priemones.

Plane didelis dėmesys skiriamas atliekų prevencijai, daiktų pakartotinio naudojimo, dalinimosi infrastruktūrai – teigiamos pasekmės visuomenės gerovei.

Plane numatytos atliekų tvarkymo infrastruktūros sukūrimas, prieinamumas ir veiksmingumas – teigiamas poveikis visuomenės gerovei dėl geriau prieinamų kokybiškų atliekų tvarkymo paslaugų.

Plane numatoma įrengti rūšiavimo centrą. Tokių objektų statybų darbų ir eksploatacijos metu ir dėl transporto srautų, krovos darbų galimas neigiamas lokalus poveikis visuomenės sveikatai dėl taršos į aplinkos orą, triukšmo ir kvapų emisijų. Poveikio aplinkai ir visuomenės sveikatai įvertinimas, įskaitant oro taršos, triukšmo ir kvapų emisijų apskaičiavimą ir atitikties higienos normoms vertinimą, sanitarinių apsaugos zonų nustatymas ar tikslinimas, poveikio prevencinių ir monitoringo priemonių parinkimas atliekamas PAV atrankos ir/ ar poveikio visuomenės sveikatai vertinimo procedūrų metu prieš statybą leidžiančio dokumento gavimą.

Teigiamas poveikis visuomenės sveikatai dėl Plane siekiamo mažinti susidarančių ir šalinamų atliekų kiekio sąvartynuose.

Teigiamas poveikis visuomenės gerovei dėl visuotinių tvarkymo akcijų, bešeimininkų atliekų sutvarkymo, švietimo atliekų prevencijos, tvarkymo ir pakartotinio naudojimo klausimais.

APLINKOS KOKYBĖ (VANDUO, ORAS, DIRVOŽEMIS IR ŽEMĖS GELMĖS)

Teigiamas poveikis vandeniui, dirvožemiui ir žemės gelmėms dėl Plane siekiamo mažinti susidarančių ir sąvartyne šalinamų atliekų kiekio. Plane numatytos atliekų tvarkymo infrastruktūros sukūrimas, prieinamumas ir veiksmingumas atlieka lemiamą vaidmenį eliminuojant nelegalų atliekų šalinimą ar kt. tvarkymą bei veikia atliekų susidarymą. Netiesioginis teigiamas poveikis aplinkos kokybei.

Dėl Plane numatomų atliekų prevencijos, daiktų pakartotinio naudojimo skatinimo priemonių - teigiamas poveikis aplinkos kokybei. Žiedinė ekonomika/ atliekų prevencija užkerta kelią atliekų išmetimui, ribojamas kenksmingų medžiagų, įskaitant teršalus, išmetimas į aplinką, taip sumažinant oro taršą, dirvožemio ir vandens taršą.

Susidariusios netinkamos perdirbti ir panaudoti atliekos ir toliau bus šalinamos nepavojingų atliekų sąvartyne, tačiau jų apimtis kiekvienais metais mažės. Siekiant dar labiau sumažinti atliekų šalinimo įrenginių ir procesų poveikį aplinkai ketinama parengti naują Alytaus regiono nepavojingų atliekų sąvartyno tvarkymo techninį projektą, kuriame būtų numatytos naujos aplinkosauginės ir eksploatacinės, aplinkos kokybės gerinimo, dujų surinkimo ir utilizavimo sistemos, teritorijos panaudojimo kitoms veikloms vykdyti ir kt. reikalingos priemonės – numatomas teigiamas poveikis aplinkos kokybei.

Teigiamas poveikis dirvožemiui dėl numatomo didinti atskiro maisto atliekų surinkimo ir kokybiško komposto gamybos ir organinių medžiagų grąžinimo į žemę.

KLIMATO KAITA, ŠESD

Pakartotinis daiktų naudojimas, atliekų prevencija, daiktų dalinimosi skatinimas turi reikšmingą teigiamą poveikį ŠESD emisijų mažinimui dėl sutaupomų žaliavų ir energetinių išteklių naujų daiktų gamybai.

Taip pat atliekų prevencija, biologiškai skaidžių, žaliųjų atliekų atskiras surinkimas ir kompostavimas mažina sąvartynuose išskiriamo metano kiekį– reikšmingas teigiamas poveikis ŠESD mažinimui. Pasiekus nustatytus pirminio rūšiavimo, perdirbimo ir paruošimo pakartotiniam naudojimui uždavinius sąvartyne šalintinių atliekų kiekis 2027 m. galėtų sumažėti iki 6 proc. visų susidarančių KA, priklausomai nuo atliekų panaudojimo deginimo įrenginiuose apimties .

Žaliųjų atliekų kompostavimas laikomas neutraliu ŠESD atžvilgiu dėl augalų vegetacijos laikotarpiu sugeriamu CO₂.

Vandens stotelių įrengimas turi teigiamą poveikį ŠESD emisijų sutaupymui – nenaudojamos plastiko pakuotės, nereikalingas jų perdirbimas.

BIOLOGINĖ ĮVAIROVĖ (SAUGOMOS TERITORIJOS, NATŪRALIOS GAMTINĖS BUVEINĖS)

Planuojamų objektų statybos vietos nutolusios nuo saugomų teritorijų, gamtinių buveinių – neigiamas poveikis nenumatomas.

GAMTINĖ APLINKA (KRAŠTOVAIZDIS)

Teigiamas poveikis gamtinei aplinkai dėl visuotinių tvarkymo akcijų, bešeimininkų atliekų sutvarkymo, aplinkosauginio švietimo kampanijų.

KULTŪROS PAVELDAS IR VIETOVĖS

Druskininkų kompostavimo aikštelė nutolusi nuo kultūros paveldo objektų ir teritorijų apie 1,2 km. Artimiausias saugomas objektas Ratnyčios žydų senosios kapinės (kodas 37626).

IŠVADA: SPAV ataskaitoje pateikti vertinimo rezultatai pagal poveikio reikšmingumą atskiriems aplinkos komponentams bei pasekmių tipą. Atlikus Plano tikslų, uždavinių ir priemonių vertinimą ir palyginimą su „nuline“ alternatyva, priimta išvada – Plano įgyvendinimas turės teigiamas pasekmes aplinkai.

8 lentelė. Konkrečių tikslų, uždavinių ir priemonių strateginis pasekmių aplinkai vertinimas pagal poveikio atskiriems aplinkos komponentams reikšmingumą

Eil. Nr.	Priemonė	Aplinkos komponentai											Komentarai
		Poveikis visuomenės sveikatai	Poveikis visuomenės gerovei	Vandeniui	Orui	Dirvožemiui ir žemės gelmėms	Klimatui	Biologinė įvairovė	Krašto vaizdis	Kultūros paveldo objektai ir vietovės	Materialus turtas, darbo rinka, ES ir nacionaliniai tikslai	Bendras poveikis	
1 tikslas. Skatinti tvarią komunalinių atliekų susidarymo prevencija													
1.1 uždavinys. Iki 2027 m. sumažinti maisto-virtuvės atliekų susidarymą		+1	+2	+1	+1	+1	+2	0	0	0	+2	+10	Taupus ir racionalus išteklių naudojimas, atliekų prevencija turi teigiamas pasekmes ekonominei, visuomeninei aplinkai.
1.1.1	Bendradarbiauti kuriant ar viešinant maisto tiekimo grandinių trumpinimo priemones, pvz. vietinės maisto produkcijos pardavimo vietas (ekoturgelius).	N	T	N	N	N	N, G				T, R		Netiesioginės teigiamos pasekmės aplinkos komponentams mažinat sąvartynuose šalinamų BSA kiekį ir su tuo susijusį poveikį aplinkai ir klimato kaitai.
1.1.2	Tarptautinės informavimo apie maisto švaistymą dienos proga (rugsėjo 29 d.) rengti informacines kompanijas apie maisto-virtuvės atliekų prevenciją, atsakingą apsipirkimą, laikymą, rūšiavimą ir pan.												Įgyvendinami nacionaliniai atliekų prevencijos tikslai.
1.1.3	Rengti mokymus švietimo įstaigų valgyklų darbuotojams apie maisto ir virtuvės atliekų prevenciją												Aprūpinami maistu stokojantys – teigiamas socialinis poveikis.
1.1.4	Švietimo įstaigų valgyklose taikyti švediško stalo principą												
1.1.5	Rengti sveikos mitybos, maisto tvarumo, maisto švaistymo prevencijos edukacijas švietimo ir kitose įstaigose bei ekskursijas mokiniams pas vietinius maisto gamintojus ir augintojus												
1.1.6	Parengti ir platinti rekomendacijas, praktinius patarimus kaip sumažinti maisto – virtuvės atliekų kiekį namuose, maitinimo įstaigose, renginiuose (maisto planavimas, apgalvotas apsipirkimas namams ir išsinešimui, porcijų nustatymas, protingas laikymas, užšaldymas, likučių panaudojimas, pasidalijimas maisto pertekliumi, produktų ženklavimo „Tinka vartoti iki“ ir „Geriausias iki ...“ skirtumai ir kt.).												
1.1.7	Parengti rekomendacijas ir praktinius patarimus kaip išvengti ar sumažinti virtuvės (pvz. lupenos, žievės, kaulai ir												

Eil. Nr.	Priemonė	Aplinkos komponentai											Komentarai	
		Poveikis visuomenės sveikatai	Poveikis visuomenės gerovei	Vandeniui	Orui	Dirvožemiui ir žemės gelmėms	Klimatui	Biologinė įvairovė	Krašto vaizdis	Kultūros paveldo objektai ir vietovės	Materialus turtas, darbo rinka, ES ir nacionaliniai tikslai	Bendras poveikis		
	kitos maisto ruošimo atliekos) atliekų susidarymą.													
	1.2 uždavinys. Iki 2027 m. sumažinti žaliųjų atliekų susidarymą	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	0	0	+1	+8	Atliekų prevencija turi teigiamas pasekmes ekonominei, visuomeninei aplinkai, mažinamos išlaidos žaliųjų atliekų tvarkymui.	
1.2.1	Naudoti mobilių šakų smulkinimo įrenginį, kuris būtų naudojamas tvarkant viešąsias teritorijas ir lengvatinėmis sąlygomis nuomojamas regiono gyventojams, siekiantiems tvarkyti sodų ar šalia savo namų esančią aplinką.	N	T	N	N	N	N, G	T			T, R		Mulčiavimas, natūralios pievos, retesnis šienavimas – teigiamas poveikis biologinei įvairovei ir klimato kaitai.	
1.2.2	Įgyvendinti vejų pjovimo robotizacijos projektą – savivaldybėse viešųjų erdvių, parkų vejas pjauti naudojantis vejų pjovimo robotais.												Netiesioginės teigiamos pasekmės aplinkos komponentams mažinat kompostuojamų atliekų kiekį, panaudojant žaliąsias atliekas.	
1.2.3	Aptarnaujant viešas teritorijas skatinti taikyti nupjautos žolės ir šakų mulčiavimo praktiką (pvz., ją paskleisti ar naudoti mulčiavimui aplink krūmus ar medžius).												Įgyvendinami nacionaliniai atliekų prevencijos tikslai.	
1.2.4	Sėjant vejas viešose teritorijose skatinti naudoti žemaūgių žolių sėklas, imituojančias natūralius žolynus taip sumažinant pjaunamų vejų plotus ar vejų pjovimo dažnumą.													
1.2.5	Atsižvelgiant į galiojančius teisės aktų reikalavimus, Inicijuoti kaimynų dienų organizavimą, propaguojant „kaimynystės laužų“ praktiką. Kviesti gyventojus saugiai, kartą per metus, deginti žaliasias atliekas.													
	1.3 uždavinys. Užtikrinti, kad Druskininkų sav. vienam gyventojui susidaranti PA ir AŽ kiekis neviršytų Lietuvos vidurkio	+2	+1	+1	+1	+1	+1	0	0	0	+1	+8	Teigiamos pasekmės dėl plastikinių pakuočių mažėjimo.	
1.3.1	Specialių akcijų metu gyventojams dalinti daugkartinio naudojimo maisto bei daržovių ir vaisių pirkinių krepšelius bei kitas daugkartines talpas, galinčias pakeisti vienkartinio naudojimo plastiko gaminius.	N, I	T	N	N	N	N, G				N, R		Taupus ir racionalus išteklių naudojimas, atliekų prevencija.	

Eil. Nr.	Priemonė	Aplinkos komponentai											Komentarai	
		Poveikis visuomenės sveikatai	Poveikis visuomenės gerovei	Vandeniui	Orui	Dirvožemiui ir žemės gelmėms	Klimatui	Biologinė įvairovė	Krašto vaizdis	Kultūros paveldo objektai ir vietovės	Materialus turtas, darbo rinka, ES ir nacionaliniai tikslai	Bendras poveikis		
1.3.2	Sudaryti sąlygas daiktų mainų ir rengimo pakartotinai naudoti punkte TikoTiks ir punkto elektroninėje parduotuvėje įsigyti vienkartinio naudojimo plastiko pakuočių alternatyvų.													Mažinami PA ir AŽ atliekų kiekiai, įgyvendinami nacionaliniai atliekų prevencijos tikslai. Netiesioginės teigiamos pasekmės aplinkos komponentams mažinat sąvartynuose ar gamtinėje aplinkoje pakuočių ir antrinių žaliavų kiekį.
1.3.3.	Rengti pakuočių prevencijos, pakuočių ženklavimo, atsakingo apsipirkimo, aplinkai draugiškų pakuočių pasirinkimo, atsakingo dovanų ir siuntinių pakavimo edukacijas švietimo ir kitose įstaigose, ekskursijas mokiniams į pakuočių gamybos, perdirbimo įmones.													
1.3.4	Skatinti popierinių sąskaitų, už Druskininkų sav. savivaldybių teikiamas komunalines paslaugas, pakeitimą elektroninėmis, pasitelkiant informacinių technologijų sprendimus.													
1.3.5	Sukurti informacinę kampaniją, raginančią gyventojus, maisto ir kitų atliekų rūšiavimui, namuose naudoti turimus plastikinius, popierinius maišelius, o ne pirkti naujus.													
1.4 uždavinys. Užtikrinti, kad Druskininkų sav. vienam gyventojui susidarantių tekstilės atliekų kiekis neviršytų 2021 m. ES vidurkio		+1	+1	+1	+1	+1	+1	0	0	0	+1	+7		
1.4.1	Rengti tekstilės gaminių ženklavimo, atsakingo apsipirkimo, atnaujinimo ir priežiūros, pakartotinio naudojimo (dėvėtų rūbų parduotuvės, mainai, nuoma, taisymo), rūšiavimo edukacijas švietimo ir kitose įstaigose, ekskursijas mokiniams į tekstilės gamybos, dėvėtų drabužių tvarkymo įmones.	N	T	N	N	N	N, G				N, R		Mažinami atliekų kiekiai, įgyvendinami nacionaliniai atliekų prevencijos tikslai. Netiesioginės teigiamos pasekmės aplinkos komponentams mažinat sąvartynuose šalinamų atliekų kiekį.	
1.5 uždavinys. Užtikrinti, kad Druskininkų sav. vienam gyventojui susidarantių higienos		0	+1	+1	+1	+1	+1	0	0	0	+1	+6		
			LO	N	N	N	N, G				N, R		Pridedama prie BSA atliekų mažinimo	

Eil. Nr.	Priemonė	Aplinkos komponentai											Komentarai	
		Poveikis visuomenės sveikatai	Poveikis visuomenės gerovei	Vandeniui	Orui	Dirvožemiui ir žemės gelmėms	Klimatui	Biologinė įvairovė	Krašto vaizdis	Kultūros paveldo objektai ir vietovės	Materialus turtas, darbo rinka, ES ir nacionaliniai tikslai	Bendras poveikis		
priemonių atliekų (sauskelnių) kiekis 2027 m. būtų mažesnis nei 2021 m.														sąvartynuose, atliekų prevencijos.
1.5.1	Rengti aplinkai draugiškų vaikų priežiūros, slaugos ir asmeninės higienos priemonių ženklavimo, įsigijimo, naudojimo ir rūšiavimo edukacijas.													Tikslo priemonių efektyvumas labai priklauso ir nuo nacionaliniu lygmeniu vykdomos politikos
1.6 uždavinys. Užtikrinti, kad kitų komunalinių atliekų susidarymas 2023–2027 m. laikotarpiu augtų lėčiau nei 2014–2021 m.		+1	+1	+1	+1	+1	+1	0	0	0	+1	+7	Taupus ir racionalus išteklių naudojimas, atliekų prevencija.	
1.6.1	Rengti elektros ir elektroninės įrangos, baterijų, buityje susidarančių pavojingų atliekų, baldų ir kitų gaminių ženklavimo, atsakingo apsipirkimo, atnaujinimo ir priežiūros, rūšiavimo edukacijas švietimo ir kitose įstaigose.	N	T	N	N	N	N, G				N, R		Mažinami atliekų kiekiai, įgyvendinami nacionaliniai atliekų prevencijos tikslai.	
1.6.2	Periodiškai rengti gyventojams nemokamas EEJ taisymo ir tikrinimo dienas rūšiavimo centruose, daiktų mainų punktuose, įvairių renginių, akcijų metu.												Netiesioginės teigiamos pasekmės aplinkos komponentams mažinat sąvartynuose šalinamų atliekų kiekį.	
1.6.3	Organizuoti aplinkosauginius konkursus (pvz., dalintis savo gerąja praktika, kaip išvengti atliekų susidarymo ir už tai steigti prizus) tarp regiono ugdymo įstaigų, verslo centrų ar bendruomenių, kviesti dalyvauti ekskursijose Takniškių atliekų tvarkymo technologijų parke.													
1.6.4	Viešinti kuriamas antrinio daiktų, medžiagų panaudojimo, perdarymo ir perdirbimo platformas, tinklus, bendruomenes, ženklavimo sistemas.													
1.6.5	Dalyvauti, siūlyti temas susijusias su atliekų prevencija ir tvarkymu regioninėms ir nacionalinėms internetinėms tinklalaidėms, televizijos ir radijo laidoms ir pan.													
1.7 uždavinys Užtikrinti, kad Druskininkų sav. iki 2027 m. šešiminių atliekų kiekis ir šiuokšlinimo		+1 N, LO	+1 T, LO	+1 T, LO	0	+1 T, LO	0	+1 T, LO	+1 T, LO	+1 T, LO	+1 N	+8	Aplinkos sutvarkymas ir tokių akcijų	

Eil. Nr.	Priemonė	Aplinkos komponentai											Komentarai
		Poveikis visuomenės sveikatai	Poveikis visuomenės gerovei	Vandeniui	Orui	Dirvožemiui ir žemės gelmėms	Klimatui	Biologinė įvairovė	Krašto vaizdis	Kultūros paveldo objektai ir vietovės	Materialus turtas, darbo rinka, ES ir nacionaliniai tikslai	Bendras poveikis	
atvejų skaičius būtų mažesnis nei vidutiniškai 2020–2022 m.													skatinimas – vertinama, kad turi tiesiogines lokalias teigiamas pasekmes
1.7.1	Identifikuoti labiausiai šiomis atliekomis teršiamas vietas ir jas nuolatos tikrinti, pastatyti reikiamus ženklus ar kitas priemones.												
1.7.2	Kiekvienais metais viešų renginių metu, poilsiavietėse ir kitose viešose vietose organizuoti akciją „Kultūra be atliekų“, kurios metu gyvai gyventojams teikti informaciją kaip tvarkyti randamas atliekas, kurių turėtojo nustatyti neįmanoma arba kuris neegzistuoja, ir vengti šiukšlių susidarymo.												
1.7.3	Bendradarbiaujant su aktyvaus laisvalaikio gamtoje organizacijomis (dviratininkai, žygeiviai, gamtininkai ir t.t.), organizuoti šeimininkų atliekų rinkimo akcijas.												
1.7.4	Įrengti vaizdo stebėjimo kameras, kurių pagalba būtų pastebimi neteisėti atliekų tvarkymo ir šiukšlinimo atvejai bei skiriamos administracinės nuobaudos.												
1.7.5	Skatinti savanoriškas „gamtos patrulių“ platformas, akcijas, iniciatyvas, viešinti jų veiklą, konsultuoti atliekų tvarkymo klausimais.												
1.7.6	Atnaujinant ar įrengiant naujas šiukšliadėžes viešose vietose, jos turi būti su skyriumi nuorūkomis ir apsauga nuo paukščių.												
2 tikslas. Plėsti komunalinių atliekų tvarkymą susidarymo vietoje bei rūšiuojamąjį surinkimą													
2.1 uždavinys. Iki 2027 m. padidinti namų ūkiuose sukompostuotų bei rūšiuojamuoju būdu surinktų maisto-virtuvės, žaliųjų atliekų dalį lyginant su susidarymu.		+1	+2	+1	+1	+1	+2	0	0	0	+2	+10	Netiesioginės teigiamos pasekmės aplinkos komponentams mažinat sąvartynuose šalinamų BSA kieki.
2.1.1	Įvertinti galimybes taikyti diferencijuotą vietinę rinkliavą už mišrių ir maisto atliekų tvarkymą.	N	T	N	N	N	N, G				T, R		

Eil. Nr.	Priemonė	Aplinkos komponentai											Komentarai	
		Poveikis visuomenės sveikatai	Poveikis visuomenės gerovei	Vandeniui	Orui	Dirvožemiui ir žemės gelmėms	Klimatui	Biologinė įvairovė	Krašto vaizdis	Kultūros paveldo objektai ir vietovės	Materialus turtas, darbo rinka, ES ir nacionaliniai tikslai	Bendras poveikis		
2.1.2	Plėsti maisto-virtuvės atliekų surinkimo apimtį, gyvenvietėse, kuriose yra mažiau nei 2.000 gyventojų, atsižvelgiant į ekonominį efektyvumą.													BSA atskiras tvarkymas turi reikšmingas pasekmes sąvartynų ŠESD mažinimui
2.1.3	Plėsti maisto-virtuvės atliekų surinkimo apimtį, aprūpinant maisto-virtuvės atliekų konteneriais ir kibirėliais visus juridinius asmenis teritorijose, kur vykdomas maisto-virtuvės atliekų surinkimas.													Gyventojams suteikiamos priemonės, tačiau gali prireikti laiko suformuoti įgūdžius.
2.1.4	Vykdyti nuolatinę maisto-virtuvės atliekų rūšiavimo stebėseną ir kontrolę.													Tiesioginės pasekmės prisidedant prie ES ir nacionalinių tikslų pasiekimo.
2.1.5	Skatinti žaliųjų ir maisto-virtuvės atliekų namudinį kompostavimą, kompostuojantiems atliekų turėtojams taikant mažesnę įmoką ar vietinę rinkliavą.													
2.1.6	Atnaujinti bei papildyti rinkliavos mokėtojų registrus informacija apie kompostuojančius namuose namų ūkius, jiems suteiktas priemones.													
2.1.7	Aprūpinti namudinio kompostavimo dėžėmis/konteneriais atliekų turėtojus.													
2.1.8	Parengti tinkamų kompostuoti maisto-virtuvės ir žaliųjų atliekų kompostavimo namų ūkio sąlygomis rekomendacijas ir išplatinti atliekų turėtojams.													
2.1.9	Teikti rekomendacijas dėl namudinio kompostavimo gerinimo priemonių naudojimo.													
2.1.10	Parengti namudinio kompostavimo kiekybinių apimčių vertinimo metodiką.													
2.1.11	Vykdyti nuolatinę namudinio kompostavimo monitoringą ir kontrolę.													
2.1.12	Įvertinti pagaminto namudinio komposto tolesnio naudojimo galimybes, vykdyti jo kokybės tyrimus, stebėseną bei viešinti rekomendacijas atliekų turėtojams.													

Eil. Nr.	Priemonė	Aplinkos komponentai											Komentarai	
		Poveikis visuomenės sveikatai	Poveikis visuomenės gerovei	Vandeniui	Orui	Dirvožemiui ir žemės gelmėms	Klimatui	Biologinė įvairovė	Krašto vaizdis	Kultūros paveldo objektai ir vietovės	Materialus turtas, darbo rinka, ES ir nacionaliniai tikslai	Bendras poveikis		
2.1.13	Bendradarbiauti su aukštojo mokslo ir švietimo įstaigomis, siekiant rasti papildomų namudinio komposto realizacijos būdų.													
2.2 uždavinys. Iki 2027 m. padidinti rūšiuojamųjų būdu surinktų PA ir AŽ dalį lyginant su susidarymu.		+1	+1	0	0	0	+2	0	0	0	+1		Optimizuota atliekų surinkimo sistema, mažesnis degalų sunaudojimas ir netiesioginės teigiamos pasekmės oro taršos, ŠESD, triukšmo sumažinimui	
2.2.1	Minimizavus maisto-virtuvės atliekų kiekį MKA sraute ir modernizavus mechaninio rūšiavimo liniją, siekti pagerinti surenkamų popieriaus PA ir AŽ kokybę, individualiose namų valdose plastiko ir metalo PA ir AŽ mesti į MKA konteinerius, o mėlynąjį pakuočių konteinerį skirti tik popieriaus PA ir AŽ.	N	N				G, N				R, T		Efektyvesnis PA ir AŽ surinkimas, atskyrimas ir paruošimas perdurbimui – teigiamos pasekmės ekonominei aplinkai ir klimato kaitai	
2.2.2	PA ir AŽ konteineriais ir kitomis priemonėmis aprūpinti visus atliekų surinkimo paslaugą, gaunančius, atliekų turėtojus, įskaitant juridinius asmenis.													
2.2.3	Vykdyti nuolatinį PA ir AŽ konteinerių rūšiavimo monitoringą ir kontrolę.													
2.2.4	Vadovaujantis patvirtintais aplinkos ministro reikalavimais, įvertinus esamą konteinerių aikštelių tinklą, naujų aikštelių poreikį ir parengti naujas (interaktyvias) jų išdėstymo schemas.													
2.2.5	Juridiniams asmenims, ypač apgyvendinimo, turizmo paslaugų teikėjams, organizuoti mokymus, dalinimąsi gerąja patirtimi kaip tvarkyti veiklos metu susidarančias atliekas nuo jų susidarymo iki atidavimo tvarkytojui.													
2.2.6	Parengti reikalavimus viešų renginių organizatoriams kaip organizuoti atliekų, ypač pakuočių, tvarkymą viešų renginių metu (galima/negalima maisto, gėrimų tara, atliekų rūšiavimo surinkimo priemonės ir pan.).													
2.2.7	Tobulinti bendradarbiavimo modelius su GIO organizuojant PA tvarkymo sistemą													

Eil. Nr.	Priemonė	Aplinkos komponentai											Komentarai	
		Poveikis visuomenės sveikatai	Poveikis visuomenės gerovei	Vandeniui	Orui	Dirvožemiui ir žemės gelmėms	Klimatui	Biologinė įvairovė	Krašto vaizdis	Kultūros paveldo objektai ir vietovės	Materialus turtas, darbo rinka, ES ir nacionaliniai tikslai	Bendras poveikis		
	Druskininkų sav. (pvz. atsakomybės, atskaitomybė, vystymo kryptys ir pan.).													
2.3 uždavinys. Padidinti rūšiuojamuoju būdu surinktų kitų atliekų dalį lyginant su susidarymu.														
2.3.1	Įrengti informacines lentas skirtas informuoti bendro naudojimo konteinerių aikštelėmis besinaudojančius atliekų turėtojus apie tinkamą atliekų tvarkymą, atliekų surinkimo grafikus, rūšiavimo klaidas ir pan.	+1	+1	+1	+1	+1	+1	0	0	0	0	+6	Padidintas paslaugų prieinamumas/ patogumas gyventojams – teigiamos socialinės pasekmės.	
2.3.2	Naujai gyvenamąją vietą Druskininkų sav. deklaruojantiems asmenims, pateikti savivaldybės atliekų tvarkymo atmintinę ir suteikti galimybę susitikti su konteinerinių aikštelių priežiūros specialistais.												Pavojingų ir kitų srautų atliekų atskiras surinkimas ir tinkamas tvarkymas – neigiamo poveikio aplinkai prevencija.	
2.3.3	Siekti statybos ir remonto darbus atliekantiems asmenims suteikti statybos ir griovimo bei kitų atliekų tvarkymo rekomendacijas ir atmintines.												Mažinamas sąvartynuose šalinamų atliekų kiekis.	
2.3.4	Įdiegti slaugos ir higienos priemonių (sauskelnių) atskiro surinkimo sistemą.													
2.3.5	Įvertinti galimybes iš gyventojų apvažiavimo būdu rinkti ir Takniškių atliekų tvarkymo technologijų parke lengvatinėmis sąlygomis priimti asbesto turinčias stogų dangas.													
2.3.6	Įsigyti spec. transporto priemonę ar antstatą - mobilų konteinerį arba pirkti butyje susidarantių pavojingų atliekų surinkimo paslaugą													
2.3.7	Pagal poreikį daugiabučiuose namuose įrengti baterijų surinkimo dėžutes, jas surenkant apvažiavimo būdu 2 kartus per metus.													
2.3.8	Plėsti tekstilės atliekų rūšiavimo konteinerių tinklą.													
2.3.9	Papildoma rūšiuojamojo surinkimo infrastruktūros plėtra (pvz. naujų bendro													

Eil. Nr.	Priemonė	Aplinkos komponentai											Komentarai	
		Poveikis visuomenės sveikatai	Poveikis visuomenės gerovei	Vandeniui	Orui	Dirvožemiui ir žemės gelmėms	Klimatui	Biologinė įvairovė	Krašto vaizdis	Kultūros paveldo objektai ir vietovės	Materialus turtas, darbo rinka, ES ir nacionaliniai tikslai	Bendras poveikis		
	naudojimo konteinerių aikštelių įrengimas).													
3 tikslas. Padidinti pakartotinai naudojamų, perdirbamų komunalinių atliekų kiekį ir mažinti šalinimą														
3.1 uždavinys. Užtikrinti, kad pakartotinai panaudotų daiktų apimtys iki 2027 m. Druskininkų sav. išaugtų ne mažiau kaip 5 kartus.		+1	+2	+1	+1	+1	+2	0	0	0	+2	+10	Daiktų pakartotinio naudojimo skatinimas, dalijimosi paslaugos, edukacijos, švietimo veiklos – reikšmingos teigiamos pasekmės.	
		N	T, N	N	N	N	N, G				T, N, R		Taupus ir racionalus išteklių naudojimas, atliekų prevencija turi teigiamas pasekmes ekonominei, visuomeninei aplinkai.	
3.1.1	Modernizuoti rūšiavimo centruose esančius daiktų mainų punktus – Mainukus													
3.1.2	Skatinti ir informuoti gyventojus, kad dar tinkamus naudoti nereikalingus baldus į rūšiavimo centrus pristatytų neišardytus.													
3.1.3	Už papildomą mokestį teikti nereikalingų, tinkamų naudoti, daiktų surinkimo paslaugas pagal individualius užsakymus.													
3.1.4	Teikti mobilaus konteinerio paslaugą, kuriuo būtų sudarytos sąlygos daugiabučių namų gyventojams nemokamai atiduoti pakartotiniam naudojimui tinkamus daiktus.													
3.1.5	Už dar tinkamus naudoti nereikalingus daiktus, nustatant minimalų jų kiekį, neatlygintinai dalinti žaliųjų ar maisto atliekų kompostą, daugkartinio naudojimo ar aplinkai draugiškas priemones													
3.1.6	Daiktų mainų ir rengimo pakartotinai naudoti punkte TikoTiks, kaupti rankdarbiams tinkamas medžiagas (Antrinių žaliavų bankas), kurias įstaigos ar bendruomenės galėtų naudoti įvairioms veikloms; ir vykdyti eko-dizaino edukacijas.													
3.1.7	Bendradarbiaujant su ugdymo įstaigomis, sudaryti sąlygas jų mokiniams atlikti praktišką taisyti, atnaujinant nereikalingus daiktus, vertinti jų perdirbamumą, pataisomumą,													
													Netiesioginės teigiamos pasekmės aplinkos komponentams mažinat sąvartynuose šalinamų atliekų kiekį. Padidintas paslaugų prieinamumas/ patogumas gyventojams – teigiamos socialinės pasekmės. Pavojingų atliekų atskiras surinkimas – neigiamo poveikio aplinkai prevencija.	

Eil. Nr.	Priemonė	Aplinkos komponentai											Komentarai	
		Poveikis visuomenės sveikatai	Poveikis visuomenės gerovei	Vandeniui	Orui	Dirvožemiui ir žemės gelmėms	Klimatui	Biologinė įvairovė	Krašto vaizdis	Kultūros paveldo objektai ir vietovės	Materialus turtas, darbo rinka, ES ir nacionaliniai tikslai	Bendras poveikis		
3.1.8	ilgaamžiškumą, organizuoti eko-dizaino principais paremtų gaminių projektavimo projektus ar konkursus.													
3.1.9	Sudaryti patrauklias sąlygas naujų ir dėvėtų drabužių bei avalynės bei kitų prekių (namų apyvokos daiktų, baldų, elektros prietaisų ir pan.) pardavėjams, neparduotas prekes perduoti pakartotiniam naudojimui į daiktų mainų punktus.													
3.1.10	Kiekvienoje savivaldybėje bent viename daiktų mainų punkte sudaryti sąlygas mainyti tinkamais naudoti remonto ir statybinių medžiagų ir priemonių likučiais.													
3.1.10	Bendradarbiaujant su įvairia taisymo, atnaujinimo veikla užsiimančiais asmenimis, restauruoti nereikalingus daiktus (pvz. baldus, dviračius), kurie tinkami naudoti pakartotinai ir atiduoti socialiai remtinoms grupėms ar senelių namams.													
3.2 uždavinys. Iki 2027 m. padidinti perduotų perdirbti / perdirbtų KA kiekį.														
3.2.1	Rekonstruoti kompostavimo aikštelę Druskininkų sav., siekiant padidinti perdirbamų atliekų kiekį, mažinti poveikį aplinkai ir gerinti komposto kokybę įsigyjant žaliųjų atliekų smulkintuvą, komposto vartytuvą, sietuvą, teleskopinį ir frontalius krautuvus.	-1 LO	0	?	?	?	+2 N, G	?	0	0	+2 T, I	+4	Galimas neigiamas lokalus poveikis visuomenės sveikatai dėl taršos į aplinkos orą, triukšmo ir kvapų emisijų. Sukuriama infrastruktūra atliekų perdirbimui.	
3.2.2	Skatinti bendruomenines kompostavimo iniciatyvas.	0	+1	0	0	0	+1 N	0	0	0	0	+2		
3.2.3	Atsiradus atitinkamoms GIO, su jomis sudaryti sutartis dėl tekstilės, baldų, sauskelnių atliekų tvarkymo ir perdavimo perdirbimui.													

Eil. Nr.	Priemonė	Aplinkos komponentai											Komentarai
		Poveikis visuomenės sveikatai	Poveikis visuomenės gerovei	Vandeniui	Orui	Dirvožemiui ir žemės gelmėms	Klimatui	Biologinė įvairovė	Krašto vaizdis	Kultūros paveldo objektai ir vietovės	Materialus turtas, darbo rinka, ES ir nacionaliniai tikslai	Bendras poveikis	
3.4 uždavinys. Iki 2027 m. sumažinti komunalinių atliekų tvarkymo veiklos poveikį aplinkai.		+1	+1	+1	+1	+1	+1	0	0	0	0	+6	
3.4.1	Atliekų tvarkymo veiklose naudoti technologinę įrangą ir techniką naudojančią atsinaujinančios energetikos šaltinius.	T	N	T	T	T	T						
3.4.2	Taikyti atliekų vežimo efektyvumą didinančias technologijas surenkant KA (skaitmenizavimas, išmanūs sprendimai, maršrutų optimizavimas ir pan.)												

Šaltinis: Parengta Konsultanto

IŠVADA: SPAV ataskaitoje pateikti vertinimo rezultatai pagal poveikio reikšmingumą atskiriems aplinkos komponentams bei pasekmių tipą. Atlikus Plano tikslų ir priemonių vertinimą ir palyginimą su „nuline“ alternatyva, priimta išvada - Plano įgyvendinimas turės teigiamas pasekmes aplinkai. Plane numatytos atliekų prevencijos arba atliekų kiekio mažinimo, daiktų pakartotinio naudojimo priemonės skatina perėjimą prie žiedinės ekonomikos ir atveria kelią tvariai ateičiai. Atliekų prevencija arba atliekų mažinimas yra itin svarbi išteklių išsaugojimo, ekosistemų apsaugos ir neigiamo žmogaus veiklos poveikio aplinkai mažinimo strategijos dalis. Žiedinė ekonomika/ atliekų prevencija padeda išsaugoti gamtos ir energijos išteklius, mažina žaliavų poreikį ir gavybos bei gamybos procesų poreikį.

6. Priemonės Plano įgyvendinimo reikšmingoms neigiamoms pasekmėms aplinkai išvengti, sumažinti ar kompensuoti

PLANAVIMO, ORGANIZACINĖS PRIEMONĖS

Atliekų tvarkymo infrastruktūros projektams ar jų plėtrai / atnaujinimui atliekamos PAV ar PAV atrankos procedūros vadovaujantis LR Planuojamos ūkinės veiklos PAV įstatyme 1 ir 2 priede nustatytais kriterijais. PAV/ PAV atrankos išvadose nurodytos poveikio mažinimo priemonės – privalomos įgyvendinti.

Poveikio aplinkai ir visuomenės sveikatai įvertinimas, įskaitant oro taršos, triukšmo ir kvapų emisijų apskaičiavimą ir atitikties higienos normoms vertinimą, sanitarinių apsaugos zonų nustatymas ar tikslinimas, poveikio prevencinių ir monitoringo priemonių parinkimas atliekamas PAV atrankos ir/ ar poveikio visuomenės sveikatai vertinimo procedūrų metu prieš statybą leidžiančio dokumento gavimą^{9,10}.

Planuojant ūkinę veiklą „Natura 2000“ teritorijose ar kai veiklos jos įgyvendinimas bus susijęs su įsteigtomis ar potencialiomis „Natura 2000“ teritorijomis ar artima joms aplinka (pvz. ribojasi, išleidžiamos nuotekos, planuojama susisiekiama infrastruktūra kerta teritorijas ar pan.), prieš statinio projektavimo sąlygų išdavimą nustatomas veiklos poveikio įsteigtoms ar potencialioms „Natura 2000“ teritorijoms reikšmingumas¹¹. Išvadą dėl veiklos reikšmingumo „Natura 2000“ teritorijoms priima direkcijos ar VSTT.

Veiklai tokiose teritorijose „Natura 2000“ reikšmingumo nustatymo metu gali būti nustatomos papildomos sąlygos, leidžiančios išvengti neigiamo poveikio saugomoms vertybėms arba sumažinančioms jį iki nereikšmingo.

Potencialiose „Natura 2000“ teritorijose, kurios nepatenka į nacionalines saugomas teritorijas ir veikla jose neregamentuota, pagrindinė priemonė nustatyti, ar planuojama veikla leistina ir kokiomis sąlygomis ją galima vykdyti yra planų, programų ir planuojamos ūkinės veiklos poveikio įsteigtoms ar potencialioms „Natura 2000“ teritorijoms reikšmingumo nustatymas arba PAV/ PAV atrankos procedūros. Parenkant poveikį biologinei įvairovei panaikinančias arba sumažinančias priemones „Natura 2000“ teritorijose atsižvelgiama į Bendruosiuose buveinių ar paukščių apsaugai svarbių teritorijų nuostatuose pateiktus bendruosius reikalavimus, juos pritaikant atsižvelgus į veiklos mastą ir pobūdį bei vietovės sąlygas ir ypatumus.

Apibendrinant, „Natura 2000“ reikšmingumo nustatymo, planuojamos ūkinės veiklos PAV procedūros, kurios pagal Buveinių direktyvos 6 (3) straipsnio nuostatas taikoma visiems planams, programoms ir ūkinės veiklos projektams, galintiems turėti reikšmingą neigiamą poveikį „Natura 2000“ teritorijoms, yra vieni iš svarbiausių instrumentų, kurie apima priemones, reikalingas Plano įgyvendinimo galimoms reikšmingoms neigiamoms pasekmėms aplinkai išvengti, sumažinti ar kompensuoti.

KITA

Šiame Plano etape nėra žinomas planuojamų veiklų mastas, technologijos, kai kuriais atvejais ir vietos, todėl papildomos poveikio mažinimo priemonės nenagrinėjamos. Atliekų tvarkymo vietose įrengiamos nelaidžios dangos, paviršinės ir gamybinės nuotekos surenkamos ir valomos atsižvelgiant į nuotekų tvarkymo ir paviršinių nuotekų tvarkymo reglamentus. Vietoje laikomos atsikintinės taršos neutralizavimo priemonės, pvz. sorbentai.

⁹ Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymas;

¹⁰ Lietuvos Respublikos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatyme nenumatytų poveikio visuomenės sveikatos vertinimo atlikimo atvejų nustatymo ir tvarkos aprašo patvirtinimo ir įgaliojimų suteikimo, patvirtinta 2011 m. gegužės 13 d. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro įsakymu Nr. V – 474 (Žin. 2011, Nr. 61–2923);

¹¹ LR aplinkos ministro įsakymas 2006 m. gegužės 22 d. Nr. D1-255 Dėl Planų ar programų ir planuojamos ūkinės veiklos įgyvendinimo poveikio įsteigtoms ar potencialioms „Natura 2000“ teritorijoms reikšmingumo nustatymo tvarkos aprašo patvirtinimo

7. Svarstybinos alternatyvos

Plane analizuojamas tik vienas įgyvendinimo scenarijus, alternatyvūs požiūriai buvo nagrinėjami Plano rengimo darbo grupės. Todėl Plano pasekmės aplinkai bus vertinamos lyginant su „0 alternatyva“ – t. y. esamos situacijos alternatyva, kai Planas neįgyvendinama.

8. Vertinimo metu iškilusių problemų aprašymas

Vertinimo metu esminių problemų nebuvo identifikuota.

9. Siūlomos stebėsenos priemonės ir rodikliai

Plano įgyvendinimo rodikliai savivaldybei numatyti remiantis Valstybiniu ir Regioniniu planu. Savivaldybei numatytos priemonės yra priskiriamos ir savivaldybių prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų planams, atitinkamai atsižvelgiant į jų atliekų rinkimo, tvarkymo srautus, bei poreikius. Plane numatyti vertinimo rodikliai pateikti lentelėje. Poveikio aplinkai vertinimui įtrauktas ŠESD emisijos, t CO₂e¹².

9 lentelė. Plano įgyvendinimo vertinimo rodikliai

Nr.	Vertinimo rodiklis	Matavimo vnt.	Tarpiniai rezultatai			2027 m.
			2024	2025	2026	
1 tikslas. Skatinti tvarią komunalinių atliekų susidarymo prevenciją						
1.1	Iki 2027 m. sumažinti maisto – virtuvės atliekų susidarymą	kg / gyv.	≤ 116	≤ 113	≤ 110	≤ 108
1.2	Iki 2027 m. sumažinti žaliųjų atliekų susidarymą	kg / gyv.	≤ 100	≤ 98	≤ 96	≤ 94
1.3	Užtikrinti, kad Druskininkų sav. vienam gyventojui susidaranti PA ir AŽ kiekis augtų lėčiau nei vidutiniškai Lietuvoje	kg / gyv.	(A) < (L)	(A) < (L)	(A) < (L)	(A) < (L) ¹³
1.4	Užtikrinti, kad Druskininkų sav. vienam gyventojui susidaranti tekstilės atliekų kiekis neviršytų 2021 m. ES vidurkio	kg / gyv.	≤ 28	≤ 30	≤ 32	≤ 34
1.5	Užtikrinti, kad Druskininkų sav. vienam gyventojui susidaranti higienos priemonių atliekų (pvz. sauskelnių) kiekis būtų mažesnis nei 2021 m.	kg / gyv.	< 30	< 30	< 30	< 30
1.6	Užtikrinti, kad komunalinių atliekų susidarymas 2023–2027 m. laikotarpiu augtų lėčiau nei 2014–2021 m.	Proc./metus	< 1,7	< 1,7	< 1,7	< 1,7
1.7	Užtikrinti, kad Druskininkų sav. iki 2027 m. bešeimininkių atliekų kiekis ir šiukšlinimo atvejų skaičius būtų mažesnis nei vidutiniškai 2020–2022 m.	Proc.	< 20	< 30	< 40	< 50
2 tikslas. Plėsti komunalinių atliekų tvarkymą susidarymo vietoje bei rūšiuojamąjį surinkimą						
2.1	Iki 2027 m. padidinti namų ūkiuose sukompustuotų bei rūšiuojamuoju būdu surinktų maisto ir virtuvės, žaliųjų atliekų dalį lyginant su susidarymu	Proc.	≥ 69	≥ 71	≥ 73	≥ 75
2.2	Iki 2027 m. padidinti rūšiuojamuoju būdu surinktų PA ir AŽ dalį lyginant su susidarymu	Proc.	≥ 70	≥ 73	≥ 75	≥ 80
2.3	Padidinti rūšiuojamuoju būdu surinktų kitų atliekų dalį lyginant su susidarymu	Proc.	≥ 45	≥ 55	≥ 75	≥ 80
3 tikslas. Padidinti pakartotinai naudoti paruošiamų, perdirbamų komunalinių atliekų kiekį ir mažinti šalinimą						
3.1	Užtikrinti, kad pakartotinai panaudotų daiktų apimtys iki 2027 m. Druskininkų sav. išaugtų ne mažiau kaip 5 kartus	tonos	-	-	-	≥ 180
3.2	Iki 2027 m. padidinti perduotų perdirbti / perdirbtų KA kiekį	Proc.	≥ 75	≥ 80	≥ 50	≥ 55
3.3	Iki 2027 m. sumažinti Alytaus regiono nepavojingų atliekų sąvartyne šalinamų KA kiekį	Proc.	< 11	< 10	< 9	< 8
3.4	Iki 2027 m. sumažinti komunalinių atliekų tvarkymo veiklos poveikį aplinkai	t CO ₂ e	M < M + 1 ¹⁴	M < M + 1	M < M + 1	M < M + 1

Šaltinis: Parengta Konsultanto, remiantis Druskininkų savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. planu

¹² ŠESD kiekis pateikiamas CO₂ ekvivalentu, kadangi įvairios šiltnamio efektą sukeliančios dujos įvertinamos pagal jų visuotinio atšilimo potencialą (nustatytas kiekvienai medžiagai) šimtui metų. Pavyzdžiui, CO₂ visuotinio atšilimo potencialas yra lygus 1, CH₄ – 21, N₂O – 310, SF₆ – 23900 ir t. t.

¹³ Rodiklio reikšmė nustatoma ir palyginama kiekvienais metais. Rodiklio santrumpos: L – PA ir AŽ kiekio susidaranti vienam gyv. pokytis (proc.) Lietuvoje, A – PA ir AŽ kiekio susidaranti vienam gyv. pokytis (proc.) Druskininkų sav.

¹⁴ CO₂ emisijos lyginant su praėjusiais metais.

10. Viešinimas

SPAV proceso metu visuomenė bus informuota apie parengtą SPAV ataskaitą, vyks viešas SPAV ataskaitos pristatymas. Viešinimo procedūras reglamentuoja LR aplinkos ministro 2004 m. rugpjūčio 27 d. įsakymu Nr. D1-455 „Dėl Visuomenės dalyvavimo planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo procedūrose ir vertinimo subjektų, ES valstybių narių ir kitų užsienio valstybių informavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ tvarkos aprašas.

Visuomenė turės galimybę supažinti su SPAV ataskaita 10 d.d. iki viešo pristatymo ir 10 d.d. po jo, bei pateikti pasiūlymus:

- Plano organizatoriaus (ARATC) buveinėje Vilniaus g. 31, Alytuje ir internetinėje svetainėje <https://www.aratc.lt> ;
- Druskininkų savivaldybės administracijoje Vilniaus al. 18, Druskininkuose ir internetinėje svetainėje <https://druskininkusavivaldybe.lt> ;
- Skelbimai apie viešą pristatymą bus patalpinti Plano organizatoriaus ir Druskininkų savivaldybės internetinėse svetainėse ir seniūnijų skelbimų lentose.

11. Santrauka

DRUSKININKŲ SAVIVALDYBĖS PAGRINDINIS ATLIEKŲ PREVENCIJOS IR TVARKYMO TIKSLAS – užtikrinti, kad viešoji komunalinių atliekų tvarkymo paslauga būtų visuotinė, prieinama ir atitiktų ilgalaikę atliekų tvarkymo viziją.

Vadovaujantis atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetais bei siekiant įgyvendinti komunalinių atliekų tvarkymo uždutis, nustatomi Druskininkų savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo tikslai iki 2027 m.:

1. Skatinti tvarią komunalinių atliekų susidarymo prevenciją;
2. Plėsti komunalinių atliekų tvarkymą susidarymo vietoje bei rūšiuojamąjį surinkimą;
3. Padidinti pakartotinai naudoti paruošiamų, perdirbamų komunalinių atliekų kiekį ir mažinti šalinimą.

PLANUOJAMA INFRASTRUKTŪRA

Druskininkų savivaldybėje planuojama rekonstruoti kompostavimo aikšteles, siekiant padidinti perdirbamų atliekų kiekį, mažinti poveikį aplinkai ir gerinti komposto kokybę įsigyjant žaliųjų atliekų smulkintuvą, komposto vartytuvą, sietuvą, teleskopinį ir frontalius krautuvus. Rūšiavimo centro vieta – Gardino g. 100, Druskininkų m.

PLANO PASEKMĖS APLINKAI

Galimos reikšmingos Plano pasekmės buvo vertinamos socialinei, ekonominei ir gamtinei aplinkai, įskaitant šiuos aplinkos komponentus ir vertinimo aspektus, žr. toliau:

- Socialinė aplinka (visuomenės sveikata ir galimas poveikis jai dėl oro taršos, triukšmo, kvapų; visuomenės gerovė);
- Aplinkos kokybė (vanduo, oras, dirvožemis ir žemės gelmės);
- Klimato kaita, šESD;
- Biologinė įvairovė (saugomos teritorijos, natūralios gamtinės buveinės);
- Gamtinė aplinka (kraštovaizdis);
- Kultūros paveldo objektai ir vietovės;
- Ekonominė aplinka (materialus turtas, darbo rinka, valstybinių/ ES tikslų įgyvendinimas).

Plano įgyvendinimo pasekmių vertinimas buvo atliekamas vertinant konkrečių uždavinių pasekmes aplinkos komponentams. Vertinimui bus sudaryta pasekmių lentelė, žr. lentelėje žemiau. Atskirų uždavinių vertinimas pažymėtas taip:

- Tikėtinos reikšmingos teigiamos pasekmės (žymima + 2)
- Tikėtinos teigiamos pasekmės (žymima + 1)
- Tikėtinos reikšmingos neigiamos pasekmės (žymima -2)
- Tikėtinos neigiamos pasekmės (žymima -1)
- Nenumatoma nei teigiamų nei neigiamų pasekmių (žymima 0)
- Nepakanka informacijos (žymima ?)

Pasekmės vertinamos pagal jų pobūdį atskiram aplinkos komponentui:

- Tiesioginės – T
- Netiesioginės –N
- Kaupiamosios – K
- Sąveikaujančios – S
- Trumpalaikės - TR
- Vidutinės trukmės – VT
- Ilgalaikės – I
- Nuolatinės – NL
- Laikinos – L

- Lokalios – LO
- Regioninės /nacionalinės – R
- Globalios – G.

Kaip ir Valstybinio plano SPAV, šiame vertinime buvo daroma prielaida, kad visi Plano tikslai ir uždaviniai bus pasiekti, o numatytos priemonės bus įgyvendintos laikantis galiojančių teisės aktų reikalavimų.

Atliekant pasekmių vertinimą, kaip reikšmingos (didelio-vidutinio reikšmingumo, teigiamos arba neigiamos) buvo įvardijamos pasekmės tų uždavinių ir jų įgyvendinimui numatytų priemonių, kurios turi didelį potencialą tiesiogiai ar netiesiogiai prisidėti prie teigiamų pasekmių regiono mastu, arba, neigiamų pasekmių atveju, gali turėti reikšmingų neigiamų pasekmių regionui. Vertinant pasekmių trukmę, iki 6 metų trunkančios pasekmės (t. y. Plano įgyvendinimo laikotarpiu) buvo vertinamos kaip trumpalaikės, nuo 6 iki 10 metų trunkančios pasekmės – kaip vidutinės trukmės, o ilgiau nei 10 metų trunkančios pasekmės – kaip ilgalaikės. Tęstinių priemonių pasekmės buvo vertinamos kaip nuolatinės.

EKONOMINĖ APLINKA (MATERIALUS TURTAS, DARBO RINKA, VALSTYBINIŲ / ES TIKSLŲ ĮGYVENDINIMAS)

Plane atsižvelgiama į Atliekų direktyvoje ir Atliekų tvarkymo įstatyme nustatytą atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetų eiliškumą, kur aukščiausias prioritetas skiriamas atliekų prevencijai ir žemiausias – atliekų šalinimui sąvartyne. Taip pat Planas prisidės prie valstybinių atliekų prevencijos ir tvarkymo uždavinių įgyvendinimo. Prognozuojamos teigiamos pasekmės ekonominei aplinkai.

Įgyvendinus Plano priemones Druskininkuose bus sukuriama didelės vertės materialusis turtas, sukuriama darbo vietos projektavimo, statybos ir eksploatacijos metu – teigiamas poveikis.

Atliekų prevencija arba atliekų mažinimas yra pagrindinė koncepcija siekiant tvaraus vystymosi. Pasaulyje, kovojančiame su aplinkosaugos iššūkiais, atliekų prevencija yra itin svarbi išteklių išsaugojimo, ekosistemų apsaugos ir neigiamo žmogaus veiklos poveikio aplinkai mažinimo strategijos dalis. Plane numatytos atliekų prevencijos, daiktų pakartotinio naudojimo priemonės skatina perėjimą prie žiedinės ekonomikos ir atveria kelią tvariai ateičiai. Teigiamas poveikis ekonominei aplinkai – žiedinė ekonomika/ atliekų prevencija padeda išsaugoti gamtos išteklius, tokius kaip mineralai, vanduo ir energija, mažinant žaliavų poreikį ir gavybos bei gamybos procesų poreikį.

SOCIALINĖ APLINKA (VISUOMENĖS SVEIKATA (ORO TARŠA, TRIUKŠMAS, KVAPAI), VISUOMENĖS GEROVĖ)

Plano tikslai nustatyti vadovaujantis atliekų tvarkymo prioritetais apima atliekų prevencijos ir tvarkymo organizavimo, maisto švaistymo, visų rūšių šiukšlinimo ir vienkartinį plastikinių gaminių prevencijos priemones.

Plane didelis dėmesys skiriamas atliekų prevencijai, daiktų pakartotinio naudojimo, dalinimosi infrastruktūrai – teigiamos pasekmės visuomenės gerovei.

Plane numatytos atliekų tvarkymo infrastruktūros sukūrimas, prieinamumas ir veiksmingumas – teigiamas poveikis visuomenės gerovei dėl geriau prieinamų kokybiškų atliekų tvarkymo paslaugų.

Plane numatoma įrengti rūšiavimo centrą. Tokių objektų statybų darbų ir eksploatacijos metu ir dėl transporto srautų, krovos darbų galimas neigiamas lokalus poveikis visuomenės sveikatai dėl taršos į aplinkos orą, triukšmo ir kvapų emisijų. Poveikio aplinkai ir visuomenės sveikatai įvertinimas, įskaitant oro taršos, triukšmo ir kvapų emisijų apskaičiavimą ir atitiktis higienos normoms vertinimą, sanitarinių apsaugos zonų nustatymas ar tikslinimas, poveikio prevencinių ir monitoringo priemonių parinkimas atliekamas PAV atrankos ir/ ar poveikio visuomenės sveikatai vertinimo procedūrų metu prieš statybą leidžiančio dokumento gavimą.

Teigiamas poveikis visuomenės sveikatai dėl Plane siekiamo mažinti susidarančių ir šalinamų atliekų kiekio sąvartynuose.

Teigiamas poveikis visuomenės gerovei dėl visuotinių tvarkymo akcijų, bešeimininkių atliekų sutvarkymo, švietimo atliekų prevencijos, tvarkymo ir pakartotinio naudojimo klausimais.

APLINKOS KOKYBĖ (VANDUO, ORAS, DIRVOŽEMIS IR ŽEMĖS GELMĖS)

Teigiamas poveikis vandeniui, dirvožemiui ir žemės gelmėms dėl Plane siekiamo mažinti susidarančių ir sąvartyne šalinamų atliekų kiekio. Plane numatytos atliekų tvarkymo infrastruktūros sukūrimas, prieinamumas ir veiksmingumas atlieka lemiamą vaidmenį eliminuojant nelegalų atliekų šalinimą ar kt. tvarkymą bei veikia atliekų susidarymą. Netiesioginis teigiamas poveikis aplinkos kokybei.

Dėl Plane numatomų atliekų prevencijos, daiktų pakartotinio naudojimo skatinimo priemonių - teigiamas poveikis aplinkos kokybei. Žiedinė ekonomika/ atliekų prevencija užkerta kelią atliekų išmetimui, ribojamas kenksmingų medžiagų, įskaitant teršalus, išmetimas į aplinką, taip sumažinant oro taršą, dirvožemio ir vandens taršą.

Susidariusios netinkamos perdirbti ir panaudoti atliekos ir toliau bus šalinamos nepavojingų atliekų sąvartyne, tačiau jų apimtis kiekvienais metais mažės. Siekiant dar labiau sumažinti atliekų šalinimo įrenginių ir procesų poveikį aplinkai ketinama parengti naują Alytaus regiono nepavojingų atliekų sąvartyno tvarkymo techninį projektą, kuriame būtų numatytos naujos aplinkosauginės ir eksploatacinės, aplinkos kokybės gerinimo, dujų surinkimo ir utilizavimo sistemos, teritorijos panaudojimo kitoms veikloms vykdyti ir kt. reikalingos priemonės – numatomas teigiamas poveikis aplinkos kokybei.

Teigiamas poveikis dirvožemiui dėl numatomo didinti atskiro maisto atliekų surinkimo ir kokybiško komposto gamybos ir organinių medžiagų grąžinimo į žemę.

KLIMATO KAITA, ŠESD

Pakartotinis daiktų naudojimas, atliekų prevencija, daiktų dalinimosi skatinimas turi reikšmingą teigiamą poveikį ŠESD emisijų mažinimui dėl sutaupomų žaliavų ir energetinių išteklių naujų daiktų gamybai.

Taip pat atliekų prevencija, biologiškai skaidžių, žaliųjų atliekų atskiras surinkimas ir kompostavimas mažina sąvartynuose išskiriamo metano kiekį – reikšmingas teigiamas poveikis ŠESD mažinimui. Pasiekus nustatytus pirminio rūšiavimo, perdirbimo ir paruošimo pakartotiniam naudojimui uždavinius sąvartyne šalintinių atliekų kiekis 2027 m. galėtų sumažėti iki 6 proc. visų susidarančių KA, priklausomai nuo atliekų panaudojimo deginimo įrenginiuose apimties .

Žaliųjų atliekų kompostavimas laikomas neutraliu ŠESD atžvilgiu dėl augalų vegetacijos laikotarpiu sugeriamu CO₂.

Vandens stotelių įrengimas turi teigiamą poveikį ŠESD emisijų sutaupymui – nenaudojamos plastiko pakuotės, nereikalingas jų perdirbimas.

BIOLOGINĖ ĮVAIROVĖ (SAUGOMOS TERITORIJOS, NATŪRALIOS GAMTINĖS BUVEINĖS)

Planuojamų objektų statybos vietos nutolusios nuo saugomų teritorijų, gamtinių buveinių – neigiamas poveikis nenumatomas.

GAMTINĖ APLINKA (KRAŠTOVAIZDIS)

Teigiamas poveikis gamtinei aplinkai dėl visuotinių tvarkymo akcijų, šešėimininkų atliekų sutvarkymo, aplinkosauginio švietimo kampanijų.

KULTŪROS PAVELDAS IR VIETOVĖS

Druskininkų kompostavimo aikštelė nutolusi nuo kultūros paveldo objektų ir teritorijų apie 1,2 km. Artimiausias saugomas objektas Ratnyčios žydų senosios kapinės (kodas 37626).

IŠVADA: SPAV ataskaitoje pateikti vertinimo rezultatai pagal poveikio reikšmingumą atskiriems aplinkos komponentams bei pasekmių tipą. Atlikus Plano tikslų, uždavinių ir priemonių vertinimą ir palyginimą su „nuline“ alternatyva, priimta išvada – Plano įgyvendinimas turės teigiamas pasekmes aplinkai.

Literatūros sąrašas

1. Druskininkų savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. planas
2. Valstybinis atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų planas patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2022 m. birželio 1 d. nutarimo Nr. 573 redakcija;
3. Vyriausybės 2004 m. rugpjūčio 18 d. nutarimas Nr. 967 „Dėl Planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“;
4. Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymas;
5. Aplinkos ministro 2004 m. rugpjūčio 27 d. įsakymas Nr. D1-455 „Dėl visuomenės dalyvavimo planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo procedūrose ir vertinimo subjektų, ES valstybių narių ir kitų užsienio valstybių informavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“;
6. Strateginio pasekmių aplinkai vertinimo vadovas, ISBN 9955-9845-1-1, Vilnius, Lietuva, 2006;
7. Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų valstybės kadastro žemėlapiai: <https://stk.am.lt/portal/>;
8. Kultūros paveldo departamentas prie Kultūros ministerijos: <http://www.kpd.lt/>;
9. Geoportal duomenų rinkmenų bazė <http://geoportal.lt>
10. Lietuvos geologijos tarnybos duomenys www.lgt.lt
11. Valstybinio atliekų prevencijos ir tvarkymo plano 2021-2023 m. SPAV ataskaita, 2022 <https://am.lrv.lt/lt/veiklos-sritys-1/atliekos/valstybinio-atlieku-prevencijos-ir-tvarkymo-2021-2027-metu-planas>.

1 priedas. SPAV subjektų išvadų dėl SPAV AD vertinimo pažyma